

SVEICAM LNS GADA CILVĒKUS – 2009

 ZIGMĀRS UNGURS, foto no Sandras Gerenovskas personīgā arhīva

18. novembrī KC „Rītausma” Lielajā zālē notika LNS Gada nominācijas pasākums, kurā tika sveikti vairāki Gada laureāti. Gada cilvēka nosaukums šogad piešķirts LNS viceprezidentei un Rēzeknes biedrības vadītājai SANDRAI GERENOVSKAI. Šī gadumijas intervija notika, pirms vēl bija zināmi nominācijas rezultāti, tāpēc šoreiz tajā vairāk par Sandras darbu un pārdomām par dzīvi (par nomināciju sīkāk – nākamreiz).

JUMS, LASĪTĀJI!

Esam kopā aizvadījuši grūtu un tomēr ļoti veiksmīgu, labu un laimīgu gadu. Kā visa nedzirdīgo saime, arī „Kopsoli”to izdzīvojis un noturējies, pateicoties jūsu atsaucībai, LNS gudrajai politikai un Eiropas Savienības finansējumam.

Pirmoreiz Latvijas otrās brīvvalsts laikā varam justies zināmā drošībā un teikt – laikraksts noteikti iznāks un būs kopā ar jums, mūsu lasītāji, arī nākamgad.

Šogad savienībā risinājās tik daudzi ievērojami, interesanti un aizraujoši notikumi, ka reizēm pat grūti bija tos visus aptvert! Tāpēc īpašs paldies visiem mūsu čaklajiem palīgiem – brīvprātīgajiem rakstītājiem, fotomeistariem, informētājiem.

Un, lūk, jūsu rokās šī gada pēdējais „KS” numurs, kurā atkal daudz labu, iepriecinošu ziņu. Pati galvenā no tām – mums tagad ir savi Gada cilvēki, paši labākie, kas ar savu darbu darījuši mūsu ikdienu krāsaināku un interesantāku. Jūs aptaujāt esat minējuši daudzus, bet šeit nosauksim tikai Laureātus. Tātad aplausi, ziedi un – urā viņiem!

Gada cilvēks LNS – 2009 – SANDRA GERENOVSKA
Gada algotais darbinieks – MĀRA LASMANE
Gada brīvprātīgais – IVARS KALNIŅŠ
Gada pašdarbnieks – IGORS ČAIKA
Gada notikums – PAŠDAR-BĪBAS FESTIVĀLS VENTSPILĪ

Ar vai bez sniega, bet noteikti ar siltumu sirdī un mājās lai atnāk Ziemassvētki un aiziet Vecais, labais gads. Glabāsim to, ko tajā ieguvām, un gādāsim, lai nākamajā rodas un piepildās daudzas spožas ieceres.

"... AR GAIŠĀM DŌMĀM UN CERĪBĀM, KA MUMS VIŠS IZDOSIES"

* **Esam pārdzīvojuši pirmo krīzes gadu. Kā tas izdevies LNS? Kā tas izdevies Rēzeknes RB? Kā tas tev pašai savā personiskajā dzīvē?**

Gads ātriem soļiem tuvojas noslēgumam. Uzskatu, ka šogad, neskatoties uz visām krīzēm, LNS braši turējās, lai dod dieviņš tā izturēt arī jauno Tīģera gadu.

To pašu varu teikt par Rēzeknes biedrību. Godam nosvinējām 60 gadu pastāvēšanas jubileju. No pašvaldībām gan finansējumu saņēmam mazāku, bet izdzīvot varējām, un visi biedri turamies kopā, vēl klāt nācis pulciņš jaunu biedru.

Personīgajā dzīvē šis gads izvērtās par dažādu krasu pārmaiņu gadu, sākot ar jauno projektu „Klusuma pasaule” un turpinoties ar piedāvājumu strādāt par viceprezidenti.

* **Kā tu esi iejutusies LNS viceprezidentes amatā? Ar kādām domām un sajūtām sagaidi jauno 2010. gadu?**

Tā pa istam vēl iejutusies jaunajā amatā neesmu. Jo nekad neesmu uz šo amatu mērķējusi, tāpēc grūti pierast pie jaunā nosaukuma. Šobrīd apzinu savus pienākumus un uzdevumus šai amatā un daru visu, kas ir manos spēkos. Jauno gadu sagaidu ar gaišām

domām un cerībām, ka viss mums izdosies.

* **Daudzi prognozē, ka nākamais gads Latvijai būs visgrūtākais. Kā tu domā, kā LNS to pārvarēs? Kā izdzīvos nedzirdīgie cilvēki, kuriem nav darba?**

Mēs nevaram paredzēt, kas būs rīt. Tāpat kā es nevarēju iedomāties, ka būšu LNS viceprezidente, tāpat nevaru skaidri zināt, kādas grūtības LNS sagādās jaunais gads. Viss ir Dieva un mūsu valstsvīru rokās. Un mums nav izdibināmi viņu ceļi.

Vienīgi domāju, būtu patiešām ļoti skumīgi, ja LNS, neskatoties uz visiem smagajiem gadiem, ko izturējusi kopš pašas dibināšanas, pēc visām problēmām un visām grūtībām nepārvarētu arī nākamās pārbaudījumus.

Mēs jau bijām pieraduši pie straujām augšupejošām finansiālām izmaiņām – laba darba, normāla atalgojuma, bet nu tāpat mums jācenšas pielāgoties arī pie straujām

lejupkrītošām ekonomiskām pārmaiņām valstī – darbavietu samazināšanas, zemāka atalgojuma utt. Mums jāizmanto visi resursi, kas šobrīd valstī pieejami, visas iespējas, ko piedāvā pašvaldības. LNS reģionālajām biedrībām jāgriežas pašvaldību sociālajos dienestos un mūsu biedriem jāizmanto visas sociālās garantijas, kas pienākas pēc likuma. Sēžot rokas klēpī salikušiem un krītot izmisumā, mēs neko nepadomsim. Ir jāturas kopā un jācinās kopīgiem spēkiem.

* **Kā tu sagaidīsi Ziemassvētkus un kā aizvadīsi Veco gadu? Ko tu gribētu novēlēt sev, savai ģimenei, sabiedrībai, Latvijai?**

Šogad Ziemassvētkus un Jauno gadu sagaidīšu ģimenes lokā. Jo ģimene man ir svētnīca, tur es jūtos labi un pasargāta. Sev arī gribētu novēlēt nepadoties, pabeigt rakstīt un aizstāvēt bakalaura darbu. Savai ģimenei – veselību un satiecību kā līdz šim. Sabiedrībai un Latvijai novēlu Lāčplēša spēku un izturību. Viss ir atkarīgs tikai no mums pašiem. Ja spēsim nosargāt savu tautu ar prātu un mācēsīm parūpēties paši par sevi, tad viss pārējais ieies savās sliedēs.

MANS NOVĒLĒJUMS:

Ar baltām sniegpārslām un svētvakaru klusu lai ienāk katras ģimenes un katra LNS biedra mājās Ziemassvētku prieks. ▲

GADUMIJAS INTERVIJA AR LNS PREZIDENTU ARNOLDU PAVLINU

IVARS KALNIŅŠ

Tuvojas gadumija. Interesanti būtu uzzināt, kāds šis gads bija Latvijas Nedzirdīgo savienībai un ko no tā varam sagaidīt nākamgad LNS prezidenta Arnolda Pavlina skatījumā. Viņš atbild uz „Kopsolī” jautājumiem!

"ZIEMASSVĒTKI VIENMĒR IR ĪPAŠI..."

* Šogad ekonomiskā krīze skārusi Latviju, droši vien arī LNS. Kādus zaudējumus izjuta savienība?

Jā, šis ir ļoti grūts, sarežģīts un atbildīgs laiks. Ļoti uzmanīgi jārikojas, lai savienība varētu tam iziet cauri bez ievērojamiem zaudējumiem. Jābūt ļoti vērīgiem, piesardzīgiem un kārtīgi jāpilda visi mūsu solījumi un uzņemtās saistības. Šobrīd tāds laiks, ka kļūdas neviens nepiedod. Tātad tās vienkārši nedrīkst pieļaut.

Tīri no praktiskā viedokļa skatoties, mums samazinājušies ieņēmumi, jo krīze skārusi arī tās firmas, kas irēja pie mums telpas, līdz ar to daudzas no tām stāv tukšas un mēs negūstam plānotos ieņēmumus.

* Varbūt tomēr LNS šogad ir kādi ieguvumi?

Krīzes laikā ieguvumi var būt tikai un vienīgi tiem cilvēkiem, firmām, kas prot iedzīvoties no citu nelaimes vai blēdās un zog. Krīzēs godīgi cilvēki ieguvumus nevar gūt.

* Valsts pārmaiņas ietekmēja nedzirdīgo kopienā – vērojams nedzirdīgo bezdarbnieku un emigrantu pieaugums. Kāds tam varētu būt risinājums?

Nav iespējams izveidot kaut ko līdzīgu geto (nožogota teritorija kādai ļaužu grupai), kuru norobežot ar sienu un sasaukt iekšā laimīgai dzīvei visus nedzirdīgos. Risinājums savām problēmām katram cilvēkam jāmeklē

Foto: Ilze Kopmane

pašam.

Nu nevajag vienmēr un visur skatīties mutē kārtējai valdībai vai sēdēt ar pastieptu roku un vaidēt par nelaimīgu dzīvi.

Katram pašam jāatbild par sevi, savu dzīvi, savu ģimeni. Es gribētu teikt tā – vīri, esiet taču beidzot vīrieši, kā nav kauna tā čīkstēt un pīkstēt. Vienkārši beidzot atbildīgi vajadzētu izturēties pašiem pret sevi un tikai pēc tam prasīt, lai atbildīgi pret jums izturas citi.

Arī ārzemēs neviens nenodrošinās leiputriju, visur būs smagi jāstrādā. Un es personiski nekad neesmu neko jaunu saskatījis tajā, ja cilvēki brauc strādāt uz citām valstīm. Iegūst pieredzi, jaunas prasmes, draugus, varbūt apprecas, dzemdē bērnus. Un kas tur sliktis? Katram mums dota tikai viena dzīve. Katram ir tiesības uz savu laimes kriptatiņu, nu un, ja nu tā gadās

Austrālijā vai Meksikā, tad kāpēc gan tur neaizbraukt un nepagaršot?

* Kādas pārmaiņas ir gaidāmas LNS nākamgad?

Būs grūti. Daudz neatrisinātu jautājumu ir ar sociālo rehabilitāciju, tehniskajiem palīgīdzekļiem. Trīs projekti risināsies vienlaicīgi. Būvēsim ēkas Liepājā un Rīgā. Tikko vēl vienu mūsu projektu apstiprināja. Nezinu, kā un ko darīs krīze, bet LNS ies kā tanks, ja vien paši visu nesalaidīsim dēlī.

* Nākamgad LNS sagaidīs 90 gadu dzimšanas dienu. Ko LNS varētu solīt mūsu cilvēkiem?

Solīt? Jubileju atzīmēsim, iepriekšējā bija pirms pieciem gadiem, daudz ko noorganizējam, tagad arī vajadzēs pacensties kaut ko jaunu izdomāt. Pat krīzes laikā nedrīkst nolaist degunus, krīzē vienkārši vajag vairāk strādāt un dzīvot ļoti piesardzīgi.

* Tauta runā un vēlas zināt par to, ka jūs bijāt ielūgts uz Latvijas 91. gadskārtas svētku pasākumu. Kādā sakarā tas bija un kas tur notika?

Apbrīnojami, vienkārši apbrīnojami. Jā, biju uzaicināts uz svētku koncertu, kas notika Lielajā Ģildē. Klausījos simfonisko mūziku, koncertu pārraidīja Latvijas TV. Zāle bija pilna, kādi 500 – 700 cilvēku, nezinu, neskaitīju. Interesanti, kā šitajā masā mani kāds varēja saredzēt un kurš no nedzirdīgajiem skatījās simfoniskās mūzikas koncertu? Ļoti acīga mums tauta, ļoti.

* Vai jums būtu kāds īpašs novēlējums mūsu lasītājiem Ziemassvētku priekšvakarā?

Ziemassvētki vienmēr īpaši. Tuvākie cilvēki, sveču gaisma tumsā, gaidas un cerības. Mēs bez visa tā vienkārši nevarētu dzīvot. Īpaši svētki tieši ar to – kā asaras mātes acīs, kad tu atbrauc ciemos ar ģimeni, kā tēva glāsts pa mazzērņa aubīti.

Mīlestību es jums visiem novēlu, ģimenes siltumu un mīlestību. Viss pārējais ir pārejošs.▲

Pašdarbības festivālā Ventspilī
(no "KS" fotoarhīva)

Foto: Irīna Kristoforova

Ar projekta "Klusuma pasaule" klientiem

EKSPRESINTERVIJAS: MŪSU ĻAUDIS IZSAKĀS

 IVARS KALNIŅŠ, teksts un foto
VALDIS ALPS, Rīga

Šis gads gan nebija spīdošs – augustā paliku bez galdnieka darba. Valsts ekonomiskais stāvoklis krasi pasliktinājās, un tas pamatīgi ietekmēja manu personīgo situāciju. Kad vēl bija darbs, par dzīvi nemaz nesūdzējos, bet tagad par darba zaudēšanu esmu apbēdināts. Cenšos tomēr uz visu skatīties pozitīvi.

Priecē tas, ka nedzirdīgajiem piedāvātas dažādas projekta „Klusuma pasaule” aktivitātes. Man bija iespēja būt pieredzes apmaiņā Ventspilī un Valmierā un tikties ar vietējiem nedzirdīgajiem. Tas bija liels gandarījums.

Nākotnē gribētos izmēģināt savu mazo biznesu, kas saistīts ar manu līdzšinējo darbības jomu – galdniecību, kā arī būt treneris jaunajai paaudzei vieglatlētikā. Ticu, ka Latvija nepazudīs no zemes virsas. Valstij jāpadomā par mūsu cilvēkiem. Ja nu cilvēki turpinās izbraukt, tad sekas var būt nopietnas.

VERA VAIVADE, Jelgava

Man ir 84 gadi, par dzīvi pagaidām nesūdzos un dzīvoju savā privātmājā. Pasūtu laikrakstu „Latvijas Avīze”, sekoju politiskam un ekonomiskam stāvoklim mūsu valstī. Esmu patiešām sarūgtināta par mūsu valdības darbu. Sadomāja pat mums pensijas samazināt! Vai mēs tikai to būtu pelnījuši? Atceros, pirms Otrā pasaules kara Latvija bija bagāta valsts, to es vēlētos vēl piedzīvot arī tagad.

Ļoti priecājos, ka pēdējā laikā mūsu Jelgavas klubā notiek visādi pasākumi LNS projekta „Klusuma pasaule” ietvaros. Liels paldies Mārai Lasmane! Viņas veikums tiešām ir apbrīnojams.

Novēlu Latvijai strauju izaugsmi, bet cilvēkiem stipru veselību nākamgad!

 JURIS ĶIKURS, teksts un foto

ANATOLIJS JERMOLOVIČS, Jelgava

Šis gads sākās ļoti labi. Strādāju par metinātāju Olainē. Vadība laba, kolektīvs super! Strādājām, nopelnījām, visa kā pietika. Bet tad sākās atlaišana no darba, jo pasūtījumi samazinājās, trūka apgrozības līdzekļu, naudas algām.

Nevaru žēloties, jo mani kā nedzirdīgo, kā labu strādnieku paturēja līdz pēdējam, kamēr vasarā uzņēmumu slēdza.

Tūlīt pēc tam sāku intensīvi meklēt darbu. Centos saglabāt optimismu, iesaistījos nedzirdīgo pasākumos Jelgavā, kur tos lieliski organizē Māra Lasmane. Paldies viņai. Esot kopā ar citiem biedriem, savu bēdu liekas vieglāk pārdzīvot. Ļoti jauka bija tikšanās

ar ventspilniekiem viņu klubā. Ceru, ka nākamgad, kā plānots, dosimies uz Rēzekni pieredzes apmaiņā.

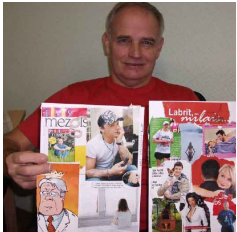
Man ģimenē jāgādā par diviem bērniem. Ja nebūs darba ilgstoši, būs lielas grūtības. Klusībā prātoju – varbūt mums arī braukt prom, uz citu valsti, kā to jau izdarījuši daudzi citi nedzirdīgie.

Ļoti uzmundrinošas šogad bija bezdarbnieku nodarbības un pārrunas ar psihologu un juristi. Arī praktiski noderīgas, daudz jauna uzzināju.

Jaunā gadā vēlu visiem darbu, cilvēkiem cienīt citam citu, sūtīt gaišas domas pasaulē, lai tā kļūtu labāka. Par spīti visam, smaidu sejā!

AIVARS KRONBERGS, Tukums

Ja man jānovērtē aizejošais gads, es to nosauktu par sēru gadu, jo esmu zaudējis ilggadīgu, ierastu darbu mēbeļu firmā "Sāga".

Turklāt tas notika tādā veidā, ka to laikam nekad neaizmirsīšu. Uzņēmumu kā kara laikā ieņēma bruņoti bankas interešu aizstāvji – apsardzes vīri, lai bloķētu izeju strādniekiem. Firmas vadība, kā izrādījās, nebija godīgi sarunu ceļā kārtojusi savas kredīta problēmas, bet mēģinājusi izvairīties. Tā arī sākās un tā beidzās "Sāga", bez darba vienā rāvienā atstājot pustūkstoti cilvēku.

Tā esmu pievienojies bezdarbnieku augošajai armijai. Šo laiku cenšos izmantot lietderīgi. Piedalījos LNS organizētajā seminārā bezdarbniekiem projekta "Klusuma pasaule" ietvaros. Apmeklēju Tukuma grupas pasākumus mūsu jaunajās telpās. Tur, arī pateicoties projektam, notiek daudz kas interesants un noderīgs.

Neskatoties uz visu, turu galvu augšā. Ticu, darbu sameklēšu, būs labi. To vēlu arī citiem: Ziemassvētku laikā aizmirst visu slikto, turēt gaišu prātu, nezaudēt cerību, ka mums, Latvijā, viss nokārtosies – būs darbs, būs maize. Un labs prāts cilvēkiem.▲

MĪĻI SVEICAM!

*Varbūt jūsu dzimšanas
dienas rīts atnāks, ietinies
sniegpārslu putenī, varbūt
zeme notrīcēs kailsalā un lūgs
pēc saules glāsta...*

*Bet lai jums un ģimenes un
draugu lokā netrūkst
siltuma un mīļuma.*

*Lai turas veselība, kundrs
gars un dzīvotprieks visā
jubilejas gadā!*

85

13.01 ALBERTS KOKINS,
Ventspils biedrība

28.01 VELTA ŠPERLIŅA,
Rīgas

80

7.01 MARIJA ZĪBARTE, Rīgas
9.01 ANTONIJA PAKALNIETE,
Smiltene

10.01 VOLDEMĀRS MARKĒVIČS,
Ventspils

16.01 PĒTERIS ZEŅĶIS, Rīgas

75

1.01 VITĀLIJS LOČMELIS,
Rēzeknes

12.01 JURIJS LAVINS, Liepājas

26.01 JADVIGA KUČINSKA,
Rīgas

65

20.01 MARIJA GEDMINENE,
Daugavpils

31.01 MĀRA NAMNIECE,
Valmieras

60

15.01 IVANS ĻEMEŠEVSKIS,
Rīgas

55

7.01 RITMA EGLE, Smiltene

15.01 ANITA GRANTIŅA,
Kuldīgas

50

1.01 VLADIMIRS SUSLOVS,
Rīgas

2.01 MĀRA SALACIETE, Rīgas

4.01 NIKOLAJŠ NOVIKOVŠ,
Rīgas

8.01 ALBERTS JUHNA, Rīgas

13.01 ŅIKITA KRUMINS, Rīgas

*Jo tumsa lielāka, jo gaišu
sirdi dedz. Rainis*

**NĀKOŠAIS NUMURS
16. JANVĀRĪ**

ĪSZINAS

LNS VALDES SĒDĒ

25. novembrī notika LNS valdes sēde. Tās centrālais jautājums – LNS 17. kongresā izteikto priekšlikumu izpildes plāna izskatīšana un apstiprināšana.

Deleģātu izteiktie priekšlikumi

LNS kongresa debatēs tie bija daudzpusīgi, un to realizācija attiecās gandrīz uz visām LNS darbības jomām: organizatorisko un kultūras darbu, sociālo rehabilitāciju, nodarbinātību, sadarbību ar skolām utt.

LNS vadības tiešā atbildībā deleģēta dažādu jautājumu risināšana: apsvērt nedzirdīgo interešu aizstāvības iespējas, virzot LNS pārstāvjus kā deputātu kandidātus pašvaldību un Saeimas vēlēšanās; uzņemt par LNS biedriem jauniešus no 16 gadu vecuma; izgatavot un svinīgos gadījumos lietot savu – LNS karogu; sekot, lai Rīgas jaunās skolas kompleksā būtu iekļauta sporta zāle, peldvieta.

Viceprezidentei S. Gerenovskai savukārt jāparūpējas par to, lai KC „Rītausma” pašdarbnieki sniegtu labdarības koncertus pansionātos u.c.; lai biedrību klubos darbotos deju pulciņi un tiem būtu iespēja doties viesizrādēs ārpus Latvijas; jānodrošina apmeklētāju brīva pieeja LNS muzejam; jāveic jauni pasākumi, lai novērstu LNS biedru skaita samazināšanos.

Jāveido ciešāki kontakti ar skolām, lai skolēnus informētu par LNS darbību un tās biedru iespējām. Lai veicinātu biedru maksu savlaicīgu nomaksu, tiks apsvērts arī ierosinājums par kavējuma naudas palielināšanu. Jāgādā par to, lai LNS būtu darbinieki, pie kā varētu griezties darbā iekārtošanās jautājumos.

Valde lēma, ka jāpanāk arī iespēja nedzirdīgajiem pa mobilo telefonu 112 ar SMS izsaukt ātro palīdzību (tiesa gan, termiņā līdz 2013. gadam). Ierosinājumu par vairāku sociālo darbinieku iesaisti nedzirdīgo apkalpošanai arī rajonos izdosies izpildīt ātrāk – 2011. gadā, kad projekta „Klusuma pasaule” ietvaros būs apmācīti sociālie – darba asistenti.

Vairāki ierosinājumi attiecās arī uz tulku darbu un zīmju valodu. Valde uzdeva **Komunikācijas centram** panākt, lai tulki būtu vairāk pieejami un rūpīgāk iedziļinātos klientu problēmās, ievērotu konfidencialitāti.

Zīmju valodas centram jāveic pasākumi vienotas zīmju valodas ieviešanai Latvijai.

PĒDĒJĀ BRĪDĪ

No 16. decembra uz savstarpējas vienošanās pamata no darba atbrīvots LNS **Komunikācijas centra** vadītājs Edgars Vorslovs. Viņa iesniegumu par atbrīvošanu no LNS viceprezidenta amata izskatīja LNS Domes sēdē 18. decembrī. Par to tuvāk nākamajā "KS" numurā.▲

LNS valdes sēdes protokolu pārlūkoja:

PAR AUTOBRAUCĒJIEM

Foto: E. Vorslovs

✍️ SANTA BEITĀNE

No 2009. gada 6. oktobra līdz 4. decembrim notika nedzirdīgo bezdarbnieku un darba meklētāju neformālās izglītības apguve 120 stundu apmācību programmā "B kategorijas autovadītājs personām ar dzirdes invaliditāti".

Laiks tiešām aizskrejis vēja spārnēm. Esam sadraudzējušies. Grupa bija ļoti jauka. Ciešs kolektīvs. Ieguldīts daudz darba un panākti arī rezultāti, ņemot vērā to, ka gandrīz visi bija bez priekšzināšanām. Tas ir aptuveni pusceļš. Jāsaka, ka šis laiks bija par īsu praktiskajai braukšanas apmācībai, kas pielīdzināts vienādi ar dzirdīgajiem bezdarbniekiem citās autoskolās. Tomēr pozitīvi, ka ir šāda iespēja cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Lai arī cik viegli vai grūti katram veicies, visi ir apņēmības pilni turpināt praktisko braukšanu par saviem līdzekļiem, lai pabeigtu iesākto un iegūtu vadītāja apliecību. Bet šajos grūtajos finansiālajos apstākļos arī tas daudz.

Jūtos par kursantiem atbildīga kā par saviem bērniem. Visvairāk priecāšos, kad vadītāja apliecību saņems tie, kuriem tiešām viegli neiet, bet visi ir apņēmies panākt labu galarezultātu un tas dod spēku un darba sparū.

Jaunu apmācību plānojam sākt 17. decembrī divās grupās. Pieprasījums aug. Autoskolai būs jauns otrs instruktors, puisis, kas apgūs zīmju valodu un turpmāk strādās ar nedzirdīgajiem. ▲

JAUNA UZVARA PROJEKTU KONKURSĀ

26. novembrī Sabiedrības integrācijas fonds apstiprināja projektu konkursa rezultātus "NVO projektu programmā", kas tiek finansēta Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas valdības finanšu instrumentu ietvaros.

Atbalstīto projektu vidū ir arī **Latvijas Nedzirdīgo savienības projekts "XXI gadsimts. Nedzirdība. Līdzdalības evolūcija"**, kas tika iesniegts konkursam "NVO projektu programmā".

LNS prezidents Arnolds Pavlins:

"Esmu priecīgs par šo uzvaru, jo LNS izturējusi nebijušu konkurenci – kopumā bija iesniegti 176 projekti. Tas nozīmē, ka 176 kolektīvi centās un strādāja, gatavoja savus projektus, bet tika atbalstīti tikai 12. Mūsu projekts savāca 98 punktus no 100 iespējamiem.

Projekta mērķis ir noorganizēt četras reģionālas konferences, LNS 90 gadu atcerei veltīto jubilejas sietu, semināru ar ekspertu piedalīšanos, festivālu Pļaviņās. Projekta ietvaros pārbaudīsim, kā tiek izpildīta kongresā apstiprinātā darba programma. Tiks organizēts kopējais simpozījs un Nedzirdīgo diena.

Projektu sāksim realizēt nākošā gada aprīlī, beigsim septembra beigās. Visiem būs daudz darba. Pirmo reizi organizēsim novadu konferences: Kurzemes – Kuldīgā, Latgales – Daugavpilī, Vidzemes – Valmierā un Zemgales – Jelgavā. Tā būs jauna pieredze.

Projekta realizācijai piešķirti 52000 eiro, un mēs tos izlietosim, lai labumu gūtu visa nedzirdīgo sabiedrība

Domāju, ka šis projekts dos lielu ieguldījumu nedzirdīgo kopienas saliedēšanā, paplašinās zināšanas par nākotnes perspektīvām."

Saīsināti no www.Ins.lv ievietotās I. IMMURES intervijas

APMEKLĒT BAZNĪCU – TAS NAV VECMODĪGI

☞ *INESE IMMURE, teksts un foto*

Tuvojas Ziemassvētki. Vieniem tie ir Ziemas saulgrieži – laiks, kad diena ir visīsākā un nakts visgarākā. Kristīgie cilvēki Ziemassvētkus svin kā Dieva Dēla — Jēzus Kristus dzimšanas dienu.

Ziemassvētki ir kaut kā jauna aizsākums, tas ir cerību un pārdomu laiks. Tas ir arī laiks, kad cilvēki aktīvāk apmeklē baznīcu. Šoreiz ielūkosimies Svētā Jāņa evaņģēliski luteriskajā baznīcā, kas atrodas Vecrīgas sirdī, blakus Latvijas Nedzirdīgo savienības īpašumam Jāņa sētā 5.

Kopš 1994. gada šeit mājvietu radusi Rīgas nedzirdīgo luterāņu draudze, tagad nedzirdīgo kalpošanas kopa. Tās mācītājs **INGUS DAUKSTS** par Ziemassvētku nozīmi izsakās šādi: „*Katru gadu 25. decembrī lielākā kristiešu daļa visā pasaulē svin Jēzus Kristus piedzimšanas svētkus. Ziemassvētku nozīme ir ne tikai pieminēt šo notikumu, bet arī pateikties Dievam par to, ka Jēzus Kristus kļuva par cilvēku, lai izpirktu visu cilvēku grēkus, lai ikviens iegūtu piedošanu un mūžīgo dzīvību. Jēzus Kristus piedzimšana ir iesākums viņa redzamajai dzīvei un kalpošanai. Jēzus Kristus dzīves nobeigums virs zemes bija viņa nāve pie krusta par mūsu grēkiem un augšāmcelšanās no mirušajiem.*”

Šī kopa, kas šobrīd apvieno 35 nedzirdīgos, katru svētdienu pl.14 pulcējas Jāņa baznīcā, lai piedalītos dievkalpojumā un Bībeles stundās.

Es apmeklēju dievkalpojumu otrajā adventē. Tajā reizē bija sanākuši 20 nedzirdīgie, galvenokārt pensijas vecuma, lai klausītos Dieva vārdos ar tulku **DACES PITERNIECES** palīdzību. Dievkalpojums ilga vienu stundu – klusumā, bez dziesmām. Klausījos mācītāja runā un domāju, kā tas ir, ka neviens nedzirdīgais neskatās uz mācītāju, bet uz tulkus. Vēlāk mācītājs Dauksts man pastāstīja, ka sākumā, 1995. gadā, kad sāka vadīt dievkalpojumus nedzirdīgajiem, bija savāda sajūta, ka neviens uz viņu neskatās. Bet ātri pieradis pie tā.

Savas runas laikā mācītājs vēro nedzirdīgo sejas: kāda ir viņu reakcija – vai viņi saprot, ko saka, vai nav noguruši, varbūt kāds sāk garlaikoties vai iemigt. Pa šiem gadiem mācītājs ir iemācījies runāt tādā tempā, lai tulkus tiek līdz.

Vai mācītājam kādreiz ir bijusi doma iemācīties zīmju valodu un pašam tajā

sludināt?

Mācītājs domā, ka zīmju valoda ir grūta, un vaļsirdīgi atzīst, ka viņam nav dotības uz valodām. Un jābūt ļoti lielai motivācijai, lai to iemācītos. Viņam arī nepietiek laika, jo pienākumu draudzē ir daudz.

Ingusa Dauksta aprūpē ir arī dzirdīgo kopa – 1700 cilvēku. Viegļāk jau būtu noturēt vienu dievkalpojumu dzirdīgajiem un nedzirdīgajiem kopā. Kādreiz to izmēģinājuši, bet nedzirdīgajiem šāds dievkalpojums ar dziesmām bijis par ilgu un garlaicīgu. Vēl mācītājs ievērojis, ka pilnā baznīca ar cilvēkiem novērš nedzirdīgo uzmanību. Viņi sāk skatīties apkārt un vairs nespēj sekot mācītāja runai.

Vēl nedzirdīgiem ir svarīgs brīdis pirms un pēc dievkalpojuma, lai pabūtu kopā un parunātos. Tāpēc nedzirdīgajiem labāk ir, ja dievkalpojums notiek atsevišķi, speciāli viņiem.

Nedzirdīgo kopai mācītājs runu cenšas sagatavot vienkāršākā valodā un īsāk, jo tulkotai runai paliek mazāk laika. Tas nav viegls uzdevums, bet ir liels gandarījums, ka pa šiem gadiem vērojama nedzirdīgo kopas garīgā izaugsme.

Atšķirības starp nedzirdīgiem un dzirdīgiem kopas locekļiem – tās īpaši var just Bībeles stundās, kas notiek katru otro svētdienu. Bībelē ir ļoti daudz tēlaino jēdzienu. Lai nedzirdīgie tos labāk saprastu, nepieciešams sniegt daudz skaidrojumu. Interesanti, ka nedzirdīgie vairāk uzdod jautājumus, bieži pārjautā un grib zināt mācītāja personīgo viedokli kādā jautājumā.

KĀ NEDZIRDĪGIE VĒRTĒ SAVU MĀCĪTĀJU

Nedzirdīgie kopas locekļi augstu novērtē savu mācītāju. Ingus Dauksts

ir sirsnīgs, vienmēr gatavs palīdzēt, paskaidrot, dot padomu tiem, kam vajag.

Nedzirdīgo kopas priekšnieka vietniece **SILVIJA JAURĒNA – JURKA** apbrīno mācītāja pacietību uz klausīt nedzirdīgos līdz galam, nenogurstoši sniegt skaidrojumus viņiem. Ja kāds no kopas locekļiem slimības dēļ nevar atnākt uz dievkalpojumu, tad mācītājs brauc pie viņa uz mājām sniegt savu svētību.

Kādreiz Silvija jautājusi mācītājam, kā ir kalpot nedzirdīgajiem, vai nav grūti. Viņš atbildējis, ka Dievs ir norādījis ceļu pie nedzirdīgajiem. Mācītājs vienmēr sniedz padomus par dažādiem dzīves jautājumiem. Sevišķi Silvijai patīk Bībeles stundas. Tās ir tik interesantas, tad var uzdot dažādus jautājumus.

TICĪBAS SĀKUMS

Arī pati Silvija, kā Nedzirdīgo kopas priekšnieka vietniece, visus 15 gadus ir rūpējusies par nedzirdīgo kopas locekļiem. Viņa zina, kā katram iet, kam vajadzīga palīdzība.

Ceļu pie Dieva Silvija atradusi, jau mācoties Rīgas Kurlmēmo skolā, kur ticības mācību pasniedza skolotāja Marija Strausmane (Valmieras Kurlmēmo skolas dibinātāja Vīlpa Švēdes meita). „*Viņa prata nedzirdīgos skolēnos ieaudzināt pārliecību, ka zagt un melot ir slikti. Ja darīsi ko sliktu, nonāksi elles ugunīs. Bībeles tekstu iepazīšana vairāk notika ar zīmējumu palīdzību.*”

Vēl tagad atceros tās stundas, kuras man ielikušas stingrus pamatus turpmākai dzīvei. Ticība Dievam nes veiksmi un palīdz dzīvot. Ticība palīdzēja izdzīvot grūtos dzīves brīžus. Nevienam neesmu ko lūgusi vai aizņēmusies. Man ir svarīgi apmeklēt baznīcu un klausīties mācītāja runā – tā gūstu dvēseles mieru. Ticība dod spēku un

*Turpinājumu lasiet
nākamajā lpp.*

Dieva žēlsirdīgo mīlestību sirdīs, " stāsta Silvija.

Arī **ĒVALDS ABAKOKS** ar Bībeles tekstu pirmoreiz iepazīnās ticības stundās Valmieras Kurlmēmo skolā. „*Divus gadus pēc skolas beigšanas māte mani sūtīja uz Alūksnes luterāņu baznīcu gatavoties iesvētībām. Apmēram 2 nedēļas katru dienu kopā ar pārējiem dzirdīgiem iesvētāmiem bija jāiet uz baznīcu mācīties. Ar mācītāju sarunāties nevarēju, tāpēc viņš tikai man parādīja, kas ir jāizlasa un jāiemācās. Man uzdoto vielu neatprasīja. Mani iesvētīja 1948. gadā, neskatoties uz to, ka Latviju jau bija okupējuši krievi. Padomju laikā, kad baznīcas bija bīstami apmeklēt, ar sievu katros Ziemassvētkos, dažreiz Lieldienās, devāmies uz Alūksnes luterāņu baznīcu. Kad sākām dzīvot Rīgā, apmeklējām Mārtiņa baznīcu. Bet nu jau 15 gadus esmu piederīgs šai kopai un esmu priecīgs, ka ar tulka palīdzību varu prasrast mācītāja runas.*”

AGRITA KLUŠA ceļu uz baznīcu atrada

pirms 11 gadiem, kad nomira dēls. Tikai šeit viņa spēja gūt mierinājumu pēc lielām bēdām. Nedzirdīgo luterāņu kopā tiek atzīmētas arī jubilejas, un Agritas pārziņā ir galdu klāšana.

JĀNIS JAURĒNS – JURKA atceras, ka pēckara gados (1946 – 1948) dažas reizes apmeklējis Vecās Ģertrūdes baznīcu, kur nedzirdīgajiem dievkalpojumus vadīja mācītājs Juris Vilāns, kas pirms tam bija mācījis ticības mācību Rīgas Kurlmēmo skolā. Tāpēc mācītājs Vilāns spēja novadīt dievkalpojumu nedzirdīgajiem saprotami – skaidri artikulējot un izmantojot žestus un lielus attēlus, lai nedzirdīgie labāk izprastu Jēzus Kristus dzīvi.

Nobeigumā vēl pajautāju mācītājam Daukstam, kas ir tas, kas viņu tura tik ilgus gadus pie nedzirdīgiem cilvēkiem. Viņš atbildēja:

"Tas ir Dievs, kurš izlējis savu mīlestību manā sirdī un šo cilvēku sīrsnīgā un neviltošā ticība un kopīgā kalpošana Dievam un tuvākajiem."

Svētā Jāņa evaņģēliski luteriskās baznīcas mācītājs Ingus Dauksts uzsver: „*Baznīca nav kas vecmodīgs. Tā pati desmit baušļu mācība nav novecojusi. Ikviens cilvēks grib, lai pret viņu izturas, kā teikts baušļos, – lai viņam nemelo, viņu neapzog, nekrāpj. Un tas nozīmē: tev pašam jāizturas pret citiem tā, kā tu vēlies, lai citi izturas pret tevi. Baušļi aicina godāt savus vecākus. Ja jūs viņus negodāsit, tad arī bērni var jūs negodāt.*”

Cilvēka prātus joprojām nodarbina aktuāli jautājumi par dzīvi un nāvi.

Iespējams, tāpēc viens no ceļiem, kur meklēt atbildes, ir ceļš uz baznīcu. ▲

**Visi laipni gaidīti
uz Ziemassvētku dievkalpojumu
27. decembrī pl. 14.**

NEDZIRDĪGO VAĻASPRIEKI: TIK DAUDZVEIDĪGI UN INTERESANTI

ZIGMĀRS UNGURS, teksts un foto piemeklēšana

Par augustā un septembrī veikto pētījumu „Nedzirdīgajiem pieejamie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un reālās vajadzības” un tā rezultātiem ir informēti gandrīz visi.

Pavisam tika intervēti 600 nedzirdīgie un 20 nedzirdīgo rehabilitācijas jomā praktizējoši speciālisti. Pētījuma mērķis bija noskaidrot, vai esošie pakalpojumi apmierina nedzirdīgo vajadzības un kādi pakalpojumi vēl būtu nepieciešami. Aptauju veica 15 intervētāji visā Latvijā.

Galvenie secinājumi bija ļoti pozitīvi, 79 % aptaujāto ir apmierināti ar LNS sniegto pakalpojumu saturu, 80 % ir apmierināti ar darbinieku profesionālo līmeni, bet ar LNS darbinieku attieksmi un laipnību ir apmierināti 89 % aptaujāto.

PAPILDUS INTERESANTI DATI UN FAKTI

Taču pētījumā tika uzdots arī cita veida jautājums, kurš netika atspoguļots pētījuma rezultātos.

Tas bija jautājums par vaļasprieku jeb hobiju. Piekritīsiet, ka mums taču nav nekādas nojausmas, ar ko aizraujas daudzi mūsu biedri. Jo ne visi savus hobijus atklāj plašākai sabiedrībai.

Tāpēc es gribētu šajā rakstā iepazīstināt ar izplatītākajiem, populārākajiem nedzirdīgo hobijiem.

Pirmajā vietā nešaubīgi ir **ceļošana, tūrisms**. To kā savu hobiju minējuši 156 aptaujātie. Dažs piebilda, ka labāk patīk autotūrisms, cits dod priekšroku pārgājieniem brīvā dabā. Otrajā vietā ir **sporta entuziasti**, ko savu hobiju atzinuši 95 aptaujātie.

Sporta veidi, ar ko katrs aizraujas, ir visdažādākie: orientēšanās sports, basketbols, futbols, novuss, kalnu slēpošana, peldēšana, autobraukšana, boulingss un tamlīdzīgi.

DERĪGI UN VĒRTĪGI VAĻASPRIEKI

Jāatzīst, mūsu cilvēkiem ir ļoti veselīgi hobiji!

No 600 aptaujātajiem 50 par savu vaļasprieku minējuši **makšķerēšanu**, 40 vislabprātāk savu brīvo laiku pavada, **kopjot dārzus, stādot gan istabas, gan āra puķes**, daži no viņiem turklāt aizraujas ar **floristiku** (ziedu

sakārtošanas mākslu).

Šūšanu, adīšanu, mezglošanu un citus **rokdarbus** par savu hobiju atzinuši 41 aptaujātais. Bet **autolietas** kā vaļasprieks ir 25 nedzirdīgajiem, un katrs no viņiem savu auto mīl dažādos veidos – citam patīk to remontēt, cits ir pilnīgi apburts ar auto elektrisko sistēmu, cits vienkārši dievina ātru braukšanu, bet cits vislabāk guļ zem sava auto un pēti, kas tur apakšā...

Nevar nepieminēt, ka mums ir veseli 16 aizrautīgi pavāri, kuru vaļasprieks ir **ēdienu gatavošana un kulinārijas noslēpumi**. Šie ir populārākie un biežāk minētie hobiji.

PATĪKAMI PĀRSTEIGUMI

Zinot, ka nedzirdīgie nelabprāt lasa grāmatas, atziņu, jutos pārsteigts, ka 33 cilvēki par savu hobiju nosauca **lasīšanu**.

Mūsu starpā ir arī tādi entuziasti, kuri aizraujas ar **ūdens un kalnu slēpošanu, interjera dizainu, rotaslietu izgatavošanu, grozu pīšanu, metālapstrādi, kuģu modelēšanu un būvēšanu**. Bet viens aptaujātais atzinis, ka viņam ir tikai viens hobijs – **tievēt!** Ne vairāk, ne mazāk. Un, protams, arī mūsu starpā atrodas pāris darbaliķu, kuru hobijs ir **darbs**. Apskaužami cilvēki, – vai jūs man piekrītat?

Kopš atklāju, cik mūsu

cilvēkiem ir dažādi un interesanti hobiji, man viņi šķiet daudz interesantāki, jo hobijs reizēm par cilvēku pasaka daudz vairāk nekā viņa publiski redzamā dzīve. Hobijs – tā ir aizrautība, sirdslieta.

Tikai cilvēkiem, kuri patiešām dzīvo, nevis nīkst, var būt hobiji. Hobijs – tas ir labi!▲

ĪEPAZĪSTAS AR JAUNĀM INFORMĀCIJAS NODROŠINĀŠANAS ĪESPĒJĀM

 ILZE KOPMANE, teksts un foto

25. novembrī Rīgā, Jāņa sētā 5, LNS telpās III stāvā, var teikt, bija atvērto durvju diena. Tajās bija pulcināti reģionālo biedrību līderi, lai viņus iepazīstinātu ar projekta „Klusuma pasaule” informācijas nodrošinājuma darba grupas aktivitātēm, tās piedāvāto iespēju plašāku izmantošanu savu biedru apkalpošanā.

Darba grupas vadītāja **I. Immure** informēja par dažādiem veidiem, kā nedzirdīgie var saņemt informāciju (tiešie kontakti, elektroniskie sakari, interneta resursi, iespieddarbi utt.). Uzziņu servisa speciāliste **G. Birnīte** aicināja plašāk izmantot saziņu e – pastā, mobilajos sakaros un individuālo apkalpošanu centrā uz vietas.

Laikraksta „Kopsoli” galvenā redaktore **I. Kopmane** pateicās reģionu līderiem par aktīvo iesaistīšanos korespondenču sūtīšanā

par dažādām aktivitātēm uz vietas, kā arī uzklāusīja viņu priekšlikumus par avīzes turpmāko saturu. Dažas biedrības izteica neapmierinātību, ka viņu sūtītie materiāli nav ievietoti avīzē.

Notika diskusija par to, kādus rakstus ievieto presē, kādus LNS mājaslapā – jaunumos, videoziņās, projektu sadaļā.▲

DATORAPMĀCĪBA RIT PILNĀ SPARĀ

 ZIGMĀRS UNGURS, teksts un foto

Laikam nevienam vairs nav jāpaskaidro, cik milzīgas iespējas cilvēkiem mūsdienās dod datora un interneta lietošana. Jūs sēžat pie datora, un jūsu priekšā ir visa plašā pasaule – tikai datorpeles klikšķa attālumā.

Jūs varat sazināties ar jebkuru cilvēku jebkurā zemeslodes malā, vienīgais noteikums, lai jums būtu dators ar interneta pieslēgumu un jūs prastu to lietot.

Jūs datorā varat lasīt visu pasaules valstu avīzes, aplūkot jebkuras zemeslodes vietas kartes, nospraust ceļojumu maršrutus, samaksāt savus rēķinus internetbankā, iegādāties biļetes uz pasākumiem, uz lidmašīnu, uz hokeju, sarunāties ar dzirdīgajiem vai nedzirdīgajiem dažādos portālos, nosūtīt e-pastu jebkurai valsts vai pašvaldību ierēdnim, jebkurai slavenībai, kura e-pasta adrese ir publiski pieejama... Visas iespējas nemaz nevar uzskaitīt!

Atcerēsimies, ka šovasar veiktajā pētījumā “Nedzirdīgajiem pieejamie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un reālās vajadzības” no 600 aptaujātajiem nedzirdīgajiem 74% atzina, ka viņiem mājās ir dators, un 95% no viņiem ir arī interneta pieslēgums. Tātad daudziem. Bet vai viņi šo datoru un internetu prot arī lietot?

Tāpēc bija ļoti interesanti izpētīt,

kā mūsu cilvēkiem veicas ar datora un interneta apgušanu projekta „Klusuma pasaule” ietvaros.

Vispirms uz sarunu aicināju **AIJU SANIKOVU – atbildīgo par datorlietošanas apmācību.**

INTERVIJA: SECINĀJUMI, VĒRTĒJUMI

Aija, sakiet, kādā veidā gribētāji piesakās uz datorkursiem? Vai viņu ir daudz? Kuriem tiek dota priekšroka?

Dalībnieku apzināšana datorkursiem notika projekta „Klusuma pasaule” ietvaros, sastādot sociālās rehabilitācijas programmu katram nedzirdīgajam klientam, kurš pieteicās dalībai projektā. Grupu komplektācija katrai apmācību vietai Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Valmierā, Ventspilī, Smiltēnē notika, ņemot vērā klientu iepriekš izteiktās vēlmes un vajadzības. Varēja pieteikties visi klienti, bez ierobežojuma.

2009. – 2013. gadā projekta ietvaros datorprasmes apguš 310 nedzirdīgie 60 apmācību grupās. Šobrīd reģistrēti 278 šīs aktivitātes dalībnieki, pārējie 32 klienti

tiks vēl piesaistīti nākamajos projekta norises periodos.

Apmācības programma ir paredzēta cilvēkiem bez priekšzināšanām vai ar ļoti vāju datorprasmi. Mūsdienu tehnoloģijas attīstās ļoti strauji, tāpēc to lietošanas prasmes jāatjauno un jāpapildina nepārtraukti, un vislabākais veids, kā to izdarīt, ir apmeklēt specializētus kursus.

Cik cilvēku jau ir apmācīti? Kurās pilsētās pašlaik notiek apmācības?

Šobrīd notiek datorapmācība Rīgā, Daugavpilī, Ventspilī un Smiltēnē. Kopumā no 2009. gada 1. septembra līdz šim datorapmācība veikta 25 nedzirdīgajiem (5 grupas), bet uzsākta apmācība vēl 20 cilvēkiem (4 grupās).

Šajā gadā tā tiks pabeigta Smiltēnē un nākamgad turpināsies Valmierā. Uz Valmieru no Smiltēnes tiks pārvesta visa datortehnika un prezentācijas tehnika. Šo aprīkojumu esam iznomājuši no SIA “Sonex technologies Latvija”.

Vai esošā apmācību programma ir apmierinoša? Varbūt tajā vajadzētu kaut ko uzlabot, mainīt?

Datorapmācību programma ir pamats apmācību vadītājam, lai tālāk plānotu savu nodarbību sagatavošanu. Katrs vadītājs pirms nodarbības paredz, kādus metodiskos materiālus izmantos,

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

Nodarbības Rīgas grupā,
Rīgā, Jāņa sētā 5

lai dalībniekiem visefektīvāk veidotu nepieciešamās prasmes. Iepazīstoties tuvāk ar mūsu aktivitātes dalībniekiem, rodas secinājums: daudzi nedzirdīgie tieši šajosursos pirmoreiz iemācījās patstāvīgi ieslēgt datoru, uzrakstīt nelielu tekstu *Wordā*, izveidot savu e-pasta adresi. Pirmoreiz arī redzēja, kā lietot i-bankas piedāvājumus u.c. Tāpēc uzskatu, ka esošā programma (42 stundas) dod pietiekamu iespēju apgūt pamatus.

Par esošās programmas izmaiņām pagaidām runāt pārāgi. Apmācību procesā datorapmācību speciālisti ikdienas darbā secinās, par kādiem jautājumiem vairāk interesējas mūsu klienti, kādas prasmes veidojas ātrāk, kādas sagādā grūtības.

Šobrīd notiek informācijas uzkrāšana, lai nākotnē varētu to apkopot, analizēt un uz šīs bāzes sniegt priekšlikumus izmaiņām programmā.

Kādas ir problēmas šajā aktivitātē kopumā?

Aktivitātes darbs tehniski nodrošināts un saplānots, nedzirdīgo ieinteresētība ir liela, cilvēki atsaucīgi. Vairākiem kursu dalībniekiem nav iespējas mājās strādāt ar datoru vai esošo datoru programmas ir ļoti vecas, tāpēc cilvēki labprāt izmanto iespēju pildīt kursus uzdoto mūsu aktivitātes norises vietās. Pagaidām problēmu nav.

Kāds ir apmācību grafiks reģionos? Kurās biedrībās apmācība notiks nākamajā gadā un kādos mēnešos?

Datorapmācību norise visās apmācību vietās ir saplānota. Ja rodas vajadzība, apmācību laiks grupai tiek mainīts, paziņojot par mācību kursu sākumu mēnesi pirms nodarbībām. Nākamgad apmācība turpināsies Rīgā, Daugavpilī, tiks uzsākta Valmierā un Liepājā. Apmācība grupai ilgst apmēram pusotru mēnesi. Par nodarbībām konkrētu informāciju

var iegūt no apmācību organizatoriem/ vadītājiem katrā norises vietā: no Ivetas Krazes — Rīgā, Inas Rutkovskas — Ventspilī, Aināra Ostvalda — Liepājā, Elvīras Čaikas — Daugavpilī, Ineses Gedušas — Rēzeknē.

No nākamā gada tiks apzināti visi tie datorapmācību klienti, kuru dzīvesvieta ir Cēsis, Bauska, Dobeles, Jelgava, Pļaviņas u.c., lai noteiktu, kad un kur šiem cilvēkiem organizēt datorapmācības. Tāpēc lūgums visiem nedzirdīgajiem, kuri **nav vēl pieteikušies dalībai konkrētajā laikā un vietā datorkursiem**, to izdarīt laikā no **2010. gada 1. februāra līdz 2010. gada 30. martam, piesakoties pie Ivetas Krazes: personīgi vai pa e-pastu: ivetakr@inbox.lv, norādot: datorapmācība, dalībnieka vārds, uzvārds, apmācību vieta (konkrēti) — Rīga, Cēsis, Jelgava vai Pļaviņas.**

Iveta Kraze vadīs apmācības grupām, kuru dalībnieki dzīvo Rīgā, Cēsīs, Dobelē, Jelgavā, Aizkrauklē, Bauskā, Jēkabpilī, Pļaviņās u.c.

PRAKTISKO APMĀCĪBU VADĪTĀJU DOMAS

Datorapmācības vadītāja Daugavpilī ELVĪRA ČAIKA:

Tagad apmācu jau 3. grupu. Pirmās divas grupas, katrā pa 5 cilvēkiem, apmācības jau pabeidza. Visi ir apmierināti, jo sevišķi tie, kuriem mājās nav datora un tāpat paši nevar neko iemācīties.

Kad apmācības uzsāka pirmā grupa, patiešām bija grūti, jo neviens no visiem 5 dalībniekiem nemaz nezināja, no kuras puses datoram jāiet klāt... Bet jau pēc trešās vai ceturtās nodarbības daudzi saka: es protu! Tāpēc, manuprāt, neko mainīt apmācības programmā nevajag.

Ar otro grupu veicās daudz labāk, jo tajā visi jau prata lietot datoru, tikai nezināja atsevišķas lietas, piemēram, kā

izmantojot internetbanku.

Jāatzīst, ka grūti ir tad, ja grupā ir gan latvieši, gan krievvalodīgi cilvēki, tad vajag viņiem atsevišķi visu skaidrot krievu valodā.

Vairāki dalībnieki saka, ka 42 apmācību stundas ir par maz. Turklāt, kad datora lietošanas pamati apgūti, tad cilvēki grib iemācīties arī sarežģītākas lietas.

Kad nu cilvēki zina, kādas ir datora un interneta iespējas, tad tas ir liels pamudinājums iegādāties datorus un sākt lietot internetu.

Milzīgs pluss ir tas, ka saziņai internetā nav vajadzīga dzirde, atklājas plašas komunikācijas iespējas.

Pavisam kopā mums būs 10 grupas.

Datorapmācības vadītāja Rīgā IVETA KRAZE:

Tagad apmācu jau otro grupu. Ar pirmo grupu man veicās daudz vieglāk. Tajā dažiem dalībniekiem bija dators mājās, un viņi jau pamatus zināja.

Pirmajā grupā bija viena krievvalodīga. Kaut arī viņai labi pildījās uzdevumus, — vienalga, lai visu izskaidrotu, iztulkotu krieviski — tam vajadzēja daudz vairāk laika. Tomēr krievvalodīgiem nevajadzētu veidot atsevišķu grupu — dators būs jāapgūst latviešu vai angļu valodā, tā ka labāk uzreiz sākt apgūt arī terminus latviešu valodā.

Esmu novērojusi, ka dalībniekiem grūtāk veicas ar MS Word apgūšanu, sevišķi, ja nav nekādu iepriekšēju zināšanu, viss jāsāk no nulles. Domāju, varbūt vajadzētu lielāku laiku dot nodarbībām, jo ir tādi, kas visu apgūst lēnāk, viņiem jādod daudz uzdevumu, tad labāk iemācās.

Bet galvenais — cilvēki ir patiesi ieinteresēti mācīties, tāpēc ļoti atsaucīgi, un man ir prieks ar viņiem strādāt.

KURSANTES VĒRTĒJUMS

LIENA ČĒREPKO, beigusī datorapmācības kursu Rīgā pie Ivetas Krazes:

Datoru apmācības kursu programma bija laba, diemžēl tās apguvei laiks par īsu. Es domāju, ka šādai programmai vajadzētu būt vismaz pāris mēnešu garumā. Ar to, ko apguvu, esmu ļoti apmierināta, mācību pasniegšanas stils un prasme man patika. Ja būtu iespēja, es labprāt turpinātu apmācības.

Lūk, šo apgalvojumu par vēlmi turpināt apmācības augstākā līmenī, iepazīt datoru labāk, apgūt vairāk programmu — to saka visi, kuri apguvuši pamata programmu. Kā saka: iedod velnam mazo pirkstiņu... Bet galvenais tomēr ir paši pamati.

Pēc tam, ja cilvēkam mājās ir dators, viņš arī pats var turpināt mācīties patstāvīgi, pamazām izpētot datora un interneta iespējas.

Lai veicas!▲

UZMANĪBU! VIDEOZINĀS JĀRĒDZ IKVIENAM

Visiem, visiem un arī tiem, kuriem mājās nav interneta, derīgi zināt, ka Latvijas Nedzirdīgo savienības interneta mājaslapā ir iespējams skatīties videoziņas nedzirdīgo zīmju valodā. Tas ir šī gada lielākais jaunums infonodrošinājuma paplašināšanā nedzirdīgajiem ļaudīm

Foto: Inese Immure

Latvijā, kas radīts projekta "Klusuma pasaule" ietvaros. Meklējiet un jūs atradīsiet iespēju tās skatīt – savos klubos, tuvējā bibliotēkā, pie draugiem un radiem, interneta kafējnīcā utt.

Jaunākās ziņas tiek gatavotas un nonāk jūsu rīcībā katru trešdienu, stāstot par iepriekšējās nedēļas svarīgākajiem notikumiem nedzirdīgo sabiedrībā, Latvijā un pasaulē. Viens videoziņu izlaidums ilgst apmēram 10 minūtes. Ziņas pasniedz 2 diktori: Ilona Liniņa un Ivars Kalniņš. Izmantojiet šo jauno iespēju uzzināt vairāk nekā līdz šim! Skatieties! Līdztekus tās iespējams izlasīt arī latviešu un krievu valodā.

Attēlā: Šī mazā grupiņa ar interesi vēro videoziņas KS redakcijā. Vairākiem no viņiem tas bija patīkams atklājums, ko viņi solīja turpmāk aktīvi izmantot.

Ziņas var atrast pēc šādas interneta adreses: <http://www.lns.lv/public/?id=119&ln=lv>▲

PĒC PIEREDZES UZ TALLINU

 ILZE KOPMANE, foto ZIGMĀRS UNGURS

Viens no projekta „Klusuma pasaule” informācijas nodrošināšanas darba grupas nozīmīgākajiem veikumiem 2009. gadā ir absolūts jaunums — videoziņu regulāra gatavošana un nodošana nedzirdīgo interneta lietotāju rīcībā.

Šo darbu grupa uzsāka bez pieredzes: paši plānoja, domāja, eksperimentēja, meklēja tehniskos un saturiskos rosinājumus. Pirmās atsauksmes bija labas, datorekrāna vērotāju skaits pieauga ar katru dienu. Tas mudināja meklēt arvien jaunus risinājumus, lai ziņas kļūtu vēl populārākas un noderīgākas.

Tā arī radās doma papētīt citvalstu pieredzi šajā jomā. Izvēlējamies Igauniju, kur kolēģi tikuši soli tālāk – līdz savām, pašu nedzirdīgo izvēlētām katras dienas ziņām valsts televīzijas kanālā. Turklāt – netālu, kaimiņos.

CEĻŠ VED UZ ZIEMEĻIEM

Tikai četrus stundu brauciens agrā rīta cēlienā, un Latvijas svētku dienā 18. novembrī mēs, 2.12 aktivitātes darba komanda, jau esam Tallinā – pēc savas iniciatīvas atbraukuši par pašu naudu noīrētā autobusā, ārpus projekta ietvariem un oficiālā darba laika. Un tomēr tiešā sakarā ar mūsu veicamo darbu projektā.

Pa Latvijas rievoto, grumbuļaino ātrgaitas šoseju un pa Igaunijas gludo asfalta trasi (abas būvētas par ES naudu), izlikumojot Tallinas priekšpilsētu, autonavigators ātri vien mūs aizvadīja līdz Igaunijas Nedzirdīgo biedrības parādes durvīm, kur mums jau pretī nāca tās viesmīlīgais saimnieks biedrības priekšsēdētājs **Tīts Papps (attēlā)**.

KĀ DZĪVO IGAUŅU BRĀĻI UN MĀSAS

Mūsu viesošanās biedrībā sākās

ar sarunu par dzīvi, kur abas puses interesējās par to, kā klājas kaimiņiem. Igaunijas biedrības priekšsēdētājs mūs izprasīja par LNS darbību, pasākumiem, jomām, kurās darbojamies, aprūpējot savus biedrus. Viņš vienlaikus salīdzināja savas un mūsu iespējas un atzina, ka LNS atrodas labākā situācijā nekā viņa vadītā biedrība.

Pašlaik Igaunijas NB pastāvīgi strādā tikai 3 cilvēki – priekšsēdētājs, projektu menedžere/sociālā konsultante uz pusslodzi un grāmatvede. Darbinieki izvietojusies divās nelielās telpās. Pārējie darbinieki tiek pieaicināti tikai tad, kad rīko kādu lielāku pasākumu (piemēram, tādus kā šogad Zīmju valodas diena – martā; pensionāru salidojums – maijā; Nedzirdīgo diena – septembrī u.c.).

Šos pasākumus, darbinieku algas un telpu uzturēšanu biedrība sedz no valsts budžetā sociālajai rehabilitācijai atvēlētiem līdzekļiem – 2009. gadā biedrības rīcībā bija 350 tūkst. kronu jeb 15,7 tūkst. latu. Uzņemti arī viesi no Vācijas – aktieru grupa ar uzvedumu, ko sponsorējusi Vācijas vēstniecība Igaunijā un kāda vācu firma.

Mūsu sarunā piedalījās arī projektu menedžere, viņa arī Tallinas nedzirdīgo skolas zīmju valodas skolotāja, Mareta. Klāt bija pieaicināts (nolīgts)

*Turpinājumu lasiet
nākamajā lpp.*

Igaunijas Nedzirdīgo biedrībā

Telestudijā, no kurienes raida ikvakara ziņas zīmju valodā

tulks no Igaunijas Zīmju valodas tulku asociācijas, neatkarīgas organizācijas, par kuras pakalpojumiem jāmaksā līdz 500 kronām (20 Ls) par stundu. Arī priekšsēdētājam! Turklāt vajadzība jāpiesaka savlaicīgi, jo tulku trūkst (Igaunijā kopā – 27, Tallinā – 17). Katram nedzirdīgajam šogad atvēlēti tulka bezmaksas pakalpojumi līdz 15 stundām gadā.

IZDZĪVOŠANAS JAUTĀJUMI

Biedrības vadītājs un arī izpilddirektors Tīts Papps 11 gadus bijis biedrības Tallinas nodaļas vadītājs sabiedriskā kārtā, savā amatā ievēlēts nesen, joprojām strādā arī nedzirdīgo skolā par matemātikas skolotāju.

Viņš pats atbild par biedrības mājaslapas saturu, apkopo un ievieto internetā paziņojumus u.c. materiālus, bet vietējās biedrībās darbojas tikai brīvprātīgie, kuri šīs ziņas izdrukā un izdala biedriem pēc vajadzības. Agrāk bijusi arī avīze (2 – 3 x gadā), tagad vairs neiznāk finansu trūkuma dēļ.

Darbinieki paši arī apkopj savas telpas. Mareta reizi nedēļā sabiedriskā kārtā dežurē Tallinas nodaļas telpās, pieņemot biedrus, kuriem nepieciešama palīdzība, padoms, konsultācija sociālos jautājumos. Tad tur pieejams arī publiskais dators.

Biedrībā skaitās 1500 biedru, bet faktiski – 888 (samaksājuši biedru naudu), no tiem – 450 Tallinā. Biedru nauda – 200 kronas (9 Ls). Biedrības rīcībā būtu visai plašas telpas, taču sava nama uzturēšanai nepietiek līdzekļu. Arī ar telpu iznomāšanu neveicas. Tāpēc vairākas telpas, arī lielā zāle, netiek apkurinātas un lietotas. Pasākumi, lielākie saieti tiek rīkoti priekštelpā – foajē.

Neotiek darbs arī zīmju valodas kopšanā, plašākā kultūras un informācijas sfērā.

VIENĪGĀ CERĪBA – PROJEKTI

Pagaidām ilglaicīgu un vispusīgu projektu biedrībai nav bijis, visi virzīti

uz kādu vienu pasākumu. Lielākais projekts gandrīz 0,5 milj. eiro apmērā nepilna gada darbam saistīts ar aktuālo ziņu pārraidi nedzirdīgajiem televīzijā.

Tas tapis pēc biedrības priekšsēdētāja ierosmes viņa un TV darbinieku tiešas sadarbības rezultātā, pieaicinot sertificētu firmu projekta sagatavošanai. Tā realizācijas gaitā 2009. gadā konkursa kārtā no nedzirdīgo vidus izvēlēti un pēc speciāli sagatavotas programmas apmācītīti darbam televīzijā 6 TV ziņu redaktori, viņi ir arī ziņu izpildītāji zīmju valodā TV ekrānā.

Nedzirdīgo ziņu pārraide zīmju valodā (ar ierunātu tekstu) notiek visas nedēļas dienas 6 min. garumā pl. 19.20 vakarā. Ziņas ietver 3 – 5 jaunumus, kurus izvēlas un sagatavo paši nedzirdīgie redaktori. Tajā pašā vakarā ziņas parādās arī internetā.

INTEREŠANTA UN ROSINOSA PIEREDZE

Bija vērtīgi valsts TV kompleksa ziņu jaunumu redakcijā tikties ar nedzirdīgo ziņu veidotājiem – projekta vadītāju producenti Epu Ehandu, ziņu redaktoriem Aivo un Kristelu, apstaigāt tehniskās darba telpas, kur šīs ziņas tiek gatavotas un no turienes raidītas zīmju valodā.

Ziņu redaktori projekta ietvaros apguvuši pieredzi šādu pārraižu veidošanā Somijā, trīs mēnešus

mācījušies jau minētajosursos un tagad no augusta paši veido ziņas. Tātad igauņiem ir sava zināma pieredze, ko savukārt varam apgūt mēs.

Kolēģi atzina, ka grūtākās lietas šajā procesā ir ziņu materiālu pareiza izpratne un izvēle, līdzsvara atrašana starp dabisko zīmju valodu un zīmju valodu, kurā tiek tulkots vārds pa vārdam, kā arī runas pielāgošana tekstam zīmju valodā.

DARBS TURPINĀSIES ARĪ PĒC PROJEKTA

Tīts Papps atklāti atzina, ka bija vajadzīga liela drosmē, lai stātos pretī ilggadīgajai praksei TV ziņu pasniegšanā nedzirdīgajiem surdotulkotājiem, kas pastāvēja 11 gadus. Bet tagad viņš ir priecīgs: „Mēs jau labi sen pārliecinājāmies, ka nepieciešamas radikālas izmaiņas. Atturēja no tūlītējas rīcības tas, ka nebija naudas un pieredzes. Šaubījāmies, vai spēsim piepildīt domās iecerēto. Atzišos, bija nepieciešama drosmē, lai izšķirtos par šādu lēmumu. Palīdzēja tas, ka TV vadība bija pretimnākoša, tāpēc pie pirmās izdevības nolēmām riskēt, tiklīdz parādījās iespēja startēt projektu konkursā. Tagad kāja ielikta durvju starpā, ārā to vairs neņemsim, līdz atvērsim durvis pavisam vaļā. Līdz Eiropas līmenim.”

MĀJUPCEĻĀ

Vēlreiz pārrunājām visu redzēto. Daudz noderīga uzzinājām, kas derēs tagad un arī nākotnē.

Ja vien arī mums savienībā uzsmaidīs vēl kāda veiksmē projektu jomā – varbūt nākamais varētu būt tieši TV ziņu virzienā.

Paldies jaukajiem igauņu kolēģiem par ļoti laipno uzņemšanu un gan biedrībā, gan televīzijā. Lai viņiem un arī visiem mums priecīgi Ziemassvētki!

Piezīme. Ar igauņu veidotajām ziņām varat iepazīties internetā: <http://undised.err.ee/?06175811> ▲

Ziņas raida Aivo.

KĀPĒC NEDZIRDĪGIE BRAUC UZ ANGLIJU?

 IVARS KALNIŅŠ

Iepriekšējā „Kopsoli” numurā bija intervija ar Egīlu un Diānu par dzīvi un darbu Anglijā, šoreiz, turpinot tēmu par Anglijas latviešiem, piedāvājam atklātu interviju ar Māru Ķīvīti, kas ar bērniem dzīvo Londonā vairāk nekā gadu, bet viņas vīrs Valdis tur strādā jau kādus divus gadus.

Māra gan oficiāli nestrādā, bet reizi divās nedēļās uzkopj dzīvokli pensionāriem. Māras dzīvesbiedrs arī viņai darbu atrada, bet Māra atbraukusi pati vienojās ar kādu 80 – gadīgu nedzirdīgu kundzi par dzīvokļa kopšanas darbu.

Kāpēc aizbrauci no Latvijas?

Ne jau pēc brīvas izvēles. Vīram Anglijā bija grūti dzīvot šķirti no ģimenes un vienā brīdī viņš pateica, ka mums visiem jādzīvo kopā. Nav jēgas palikt Latvijā un skaitīt nieka grašus. Protams, man nebija viegli, bet lēmums bija jāpieņem ātri.

Vai tev Latvijā bija kāda problēma ar darbu?

Iepriekšējā darba vieta bija RRC koledža, kur veicu tulka darbu. Tagad vairs nevēlos tur atgriezties dažu iemeslu dēļ. Pirmkārt, mēs Rīgā pārcēlāmies dzīvot citur, līdz ar to nokļūšana līdz darbavietai bija apgrūtināta. Otrkārt, arī vienoties par normālu darba samaksu neizdevās. Treškārt, mazo dēliņu neņēma bērnudārzā garās rindas dēļ, un man būtu jāsež mājās. Minētās problēmas pāātrināja lēmumu par labu aizbraukšanai.

Kas tev liekas pievilcīgs Anglijā? Un kas ne?

Pirmkārt, apkārtējo attieksme, kas jūtama dažādās darba sfērās. Bankās draudzīga apkalpošana. Lielākoties cilvēki smaida un prot pateikt „sorry” (*tulk. – atvainojiet*). Man patīk, ka zīmju valodas tulki strādā ar lielu atbildības sajūtu, ir ļoti pacietīgi un draudzīgi. Ja kaut ko nesaprotu, viņi cenšas atkārtot, izskaidrot.

Kas man nepatīk? Anglijā nav tādas ēstuve, kādas ir Latvijā, visur tikai McDonald.

Neilgojies pēc savas mājas?

Protams, ilgojos. Pēc mūsu latviešu virtuves, valodas. Nesen ar bērniem trīs nedēļas padzīvojām dzimtenē. Sirdī bija tāds prieks – atkal mājās. Mēs cenšamies trīs reizes gadā aizlidot

Foto: no ģimenes arhīva

uz Latviju. Bet pavisam atgriezties vēl netaisāmies, jo dzimtenē diez vai pelnīsim kā šeit, Anglijā.

Redzu, ka Latvijā valdība novedusi tautu tiktāl, ka arvien vairāk ļaužu bēg prom. Mūsu radi arī jau dzīvo Anglijā. Latvijā mums nav izredzes dabūt darbu.

Pirmajā pusgadā bija ļoti grūti iedzīvoties, šeit viss svešs – valoda, kultūra ... Ilgi raudāju un domāju, kāpēc mums šeit jādzīvo un jāstrādā svešiem. Vīrs gan no paša sākuma šeit ļoti iekļūst un ir apmierināts. Protams, dzīve šeit ir labāka. Nākotne ir vēl miglā tīta, nezinu, vai kādreiz atgriezīsimies dzimtajā pusē pavisam. Tomēr gribu cerēt, ka Latvijā dzīves labklājības līmenis celsies.

Vai tev neliekas, ka cilvēki brauc uz Angliju, tīkojot pēc daudziem labumiem?

Nedomāju, ka viņi dzīvo un strādā šeit kāda liela labuma dēļ. Mēs arī aizbraucot daudz neko nezinājām, piemēram, ka var saņemt dažādas sociālās garantijas. Ļoti nopietni apsvēram iespēju strādāt un dzīvot ārzemēs. Tā ir liela uzdrīkstēšanās mainīt savu dzīvi. Angļu draugi, paldies viņiem, mums palīdzēja tikt galā ar visādiem dokumentiem.

Visi nedzirdīgie, pat strādājošie, saņem pensiju, bezmaksas braukšanu visos transporta līdzekļos, īres, bērnu u.c. pabalstus un vēl daudz ko. Invalīdiem bezmaksas apmeklējums pie ģimenes ārsta, zāles, dzirdes aparāti, baterijas utt. Es arī saņemu digitālo dzirdes aparātu.

Masu medijos raksta, ka latviešu darba meklētāji bieži iekrīt krāpnieku rokās un nereti gatavi strādāt smagus darbus. Kā tas īsti ir?

Nezinu, ko lai saku. Jā, lasīju tādus rakstus. Domāju, ka nevajag uzķerties uz maldīgu, apšaubāmu informāciju par darba piedāvājumiem ārzemēs. Tas notiek joprojām. Latvieši parasti ilgi necieš vergu darbus, cenšas atrast kaut ko labāku. Ja ļoti cenšas, tad izdodas – dažus tādus zinu. Kas gan cits cilvēkam atliek! Vai tad Latvijā šobrīd iespējams pelnīt un dzīvot normāli?

Vai tev ir kāds plāns tuvākajam laikam?

Nez vai izvēlēšos konveijera darbu. Vīrs mani mudina apmeklēt angļu valodas kursus, bet esmu tam par slinku.

Saka, Anglija esot visai garlaicīga zeme, piekrīti?

Tā varētu būt taisnība. Dzīvojam cits no cita tālu, bet mums gan nav garlaicīgi. Vienmēr ir ko darīt tāpat kā Latvijā. Tomēr, kad gribam kādu apciemot, tālu jābrauc un tas aizņem daudz laika. Domāju, garlaicīgi vairāk tiem, kuriem nav ģimenes. Šeit dzīve skrien kā vāveres ritenī – no pirmdienas ātri vien līdz piektdienai.

Ja tik daudz strādājat, tad vajadzētu būt mājū...

Kāpēc gan ne? Iekrāt kādu daļu varētu, tad pirkt māju uz kredīta. Par mītni runājot, ja kāds nedzirdīgais irē dārgu istabu, tad viņš var cerēt uz īres pabalstu, tikai ja ir oficiāls īres līgums un dzīvo jau pusgadu. Bet pēc pusgada var dabūt arī invaliditātes pensiju, arī tad, ja ir ļoti atalgots darbs. ▲

JUBILEJU SVINĪBAS RĪTAUSMĀ

 ZIGMĀRS UNGURS, teksts un foto

Kā katru gadu, arī šogad 14. novembrī, kultūras centrā „Rītausma” notika gadskārtējais jubilāru saiets „Zelta briedumā”. Šogad jubilāru bija vairāk nekā parasti.

Savus 80 gadus svinēja: **Veronika Cvetkova, Franciska Senkēviča, Valentīna Paļčevska, Harijs Steglavs un Jānis Jaurēns — Jurka.**

Savukārt 75 gadus atzīmēja **Emīlija Oboļeviča, Rīta Zujevska, Regīna Koļesņikova, Vincents Oboļevičs un Ivans Cvetkovs.**

Bet septiņdesmitgadnieku bija vesela rinda — 9 jubilāri: **Gunārs Kraģis, Irēna Skerškāne, Guļiko Kandelaki, Līga Bauere, Zigrīda Ziņģe, Ņina Ivanova, Ināra Stiprā, Anna Vītola un Zigmuds Žohovskis.**

Vēl savus 65 gadus atzīmēja **Jevgeņija Labprāte, Valda Makarova, Lillija Feldberga, Līvija Sarkanbārde, Dzintra Daubare, Marta Valaine un Inta Šimkus,** bet 60-gadnieku bija tikai trīs: **Astrīda Odiņeca, Aleksandra Okoļelova un Dmitrijs Sergejenko. Tamārai Saveikai — 55 gadu jubileja,** bet visjaunākajām **Maigai Elbrotei un Initai Puhovskai —** tikai nieka 50.

Pasākumā pavisam piedalījās ap 170 cilvēku, tas bija ļoti labi pārdomāts, skatuve grezni noformēta, īpaša apgaismes firma bija parūpējusies par skatuves un zāles izgaismošanu ar krāsainiem prožektoriem.

Pasākumu droši un pārliecināti vadīja nama saimniece **Maruta Piterniece,** viņai palīdzēja **Māra Lasmane, Vita Kamare, Liēna Čerepko un Ilona Liniņa.** Katrs jubilārs atsevišķi ienāca svīnību zālē ar degošu svečti savjā, katrs tika mīļi sveikts un aprūpēts.

Jubilārus apsveikt bija ieradies arī LNS prezidents **Arnolds Pavlins,** kurš savā uzrunā teica: „Nav svarīgi, cik katram paliek gadu, svarīgi ir tas, ka mēs visi šeit esam un

turamies kopā!”

Pēc šiem apsveikumiem publiku jauki iepriecināja pašdarbnieku priekšnesumi. Vecās labās dziesmas „Nāk rudens apgleznot Latviju” un “Par pēdējo lapu” kopā ar partneriem izpildīja pati mūžam jaunā jubilāre Maiga Elbrote.

Aicināju uz īsu sarunu dažus jubilārus, kā pirmo **VERONIKU CVETKOVU.**

Sakiet, Veronika, kā jūtaties, sagaidot savu 80. dzīves gadu? Kā jums izdodas saglabāt veselību un dzīvesprieku? Ko gribat novēlēt citiem?

Es visu mūžu esmu smagi strādājusi, varbūt tas rūdiņums palīdz. Atceros, kad krievi okupēja Latviju, man bija 18 gadu un vajadzēja pēc krievu pavēles ziemā iet kopā ar tēvu mežā sazāgēt 6 kubikmetrus malkas, ko nodot. Toreiz jau bija jāzāgē ar rokas zāģi, bet nekas, es, jauns skuķis, gāju un zāģēju. Es toreiz ļoti pārdzīvoju okupāciju, klusībā pie sevis dziedāju Latvijas himnu un raudāju.

1991. gadā es priecājos par neatkarības atgūšanu, bet tagad, jāatzīstas, man nav ko teikt. Es ļoti gribu, lai Latvija turas, lai aiziet šie sliktie laiki.

Varbūt latviešus sabojājis ilgais krievu okupācijas laiks. Atceros, ka Ulmaņlaikos māju durvis neviens ciet neslēdza, jo zagļu nebija, visi bija audzināti būt godīgiem. Toreiz patiešām bija ļoti laba, laimīga dzīve, jutāmies kā saimnieki savā valstī.

Par veselību nesūdzos. Bērņībā slimoju, bet no 10 gadu vecuma esmu vesela līdz šim. Izlieku bez tabletēm un ārstiem, pārsvarā, ja saaukstējos vai gadās kas cits, tad dzeru tējas. Arī no cūku

gripas es nebaidos. Vienkārši ir jādodomā pozitīvi, jācer, ka viss būs labi, jābūt interesei par dzīvi un nevajag slimības gaidīt, tad slimības neķersies klāt. Arī citiem novēlu labu veselību un lai dzīve būtu interesanta, galvenais, lai būtu labas attiecības ģimenē, ar citiem cilvēkiem!

Jau 55 gadus mēs ar vīru esam kopā, mums ir liela ģimene, bērni un mazbērni 18. novembrī brauks ciemos.

Liels paldies Marutai par šo vakaru un par visu, ko viņa dara nedzirdīgo labā. Arī mūsu prezidentam Arnoldam Pavlinam gribu no sirds pateikties un novēlēt visu to labāko. Tādi cilvēki mums ir jāciēna un jāsaudzē!

Daži jautājumi septiņdesmitgadniecei **LĪGAI BAUREI.**

Līga, tā šķiet, ka aizejošie gadi jums dod tikai jaunu sparū klāt. Kādi lieli darbi vēl ir padomā, ko paveikt nākotnē? Kādus novēlējumu gribētu izteikt Latvijai?

Teikšu uzreiz, ka nejutu savus gadus, vienkārši ir tā: jo vecāki paliekam, jo tas laiks kaut kā aizskrien ātrāk. Uzskatu, ka man dzīvē ir ļoti paveicies, jo galu galā atradu savu īsto vietu. Skolotājas darbs ir mans aicinājums. Žēl vienīgi, ka to sāku tik vēlu, tomēr — daudz taču savu īsto vietu neatrod vispār. Dzīvē man nācies dzirdēt, ka es esot dzimusi, lai strādātu par skolotāju. Un tieši tā arī

ir. Domāju, ka tieši tas dod enerģiju, dzīvesprieku un veselību.

Latvijas svētki man vienmēr ir īpaši, ļoti svarīgi ir Latvijas karogs.

Gribētos, lai mūsu jaunieši būtu lielāki patrioti. Nevajadzētu meklēt laimi svešumā, bet vienkārši vairāk mīlēt savu zemi un palīdzēt tai izkļūt no grūtībām.

Savukārt 50 gadus jaunā **MAIGA ELBROTE** uz manu jautājumu, **kad sāka piedalīties pašdarbībā un vai melodeklamācija nav vainīga pie tā, ka viņa tik labi izskatās,** pastāstīja:

Man toreiz bija 20 gadi. Sākumā uzstājos kopā ar rēvijas grupu, toreiz bija tāda. Uz melodeklamācijām pārgāju vēlāk.

Mana pirmā dziesma bija ar smeldzīgajiem Čaka vārdiem „Miglā asaro logs”.

Ja kāds uzslavē manu izskatu, nezinu, acīmredzot tieši dziesmu degsme padara mani jaunāku. Bez skatuves nevarētu dzīvot.

Man gribas būt vajadzīgai cilvēkiem, viņiem sniegt prieku ar savām melodeklamācijām. Gribas, lai skatītāji dziesmas izjustu tikpat dziļi kā es.

Ko gribētu novēlēt savai Latvijai? Es aicinu cilvēkus nebēgt projām, lai viņi paliek Latvijā, lai cīnās!

Ja nepatīk valdība, lai cīnās ar valdību. Bet aizbraukt ir visvienkāršāk.▲

KĀZU JUBILEJAS — 2009 SVEICAM MŪSU ZELTA PĀRUS

PREIĻOS — MAURIŅI

 ILZE KOPMANE, teksts un foto

Šogad preiliešiem Francim un Jefrosinijai Mauriņiem apritēja 50 kopdzīves gadi. Jubilāri kā dāvanu no radiem saņēma svinības viesu mājā Jēkabpilī.

Abi iepazīšies 1958.gadā, kad Jefrosinija dzīvoja Preiļu pagasta Jermaku sādžā, un arī Francis pēc skolas pabeigšanas Valmierā bija iesācis darbu Preiļu pusē.

Jefrosinija Jermaku sādžā dzīvoja pie vectēva un vecmamma, kuriem bija sava māja. Vecāki iestājās kolhozā, un arī jaunā meitene bija ļoti strādīga – slauca govīs, plūca linus, strādāja uz lauka. Viņai ļoti veicās visi darbi. Daudz Jefrosinijai iemācīja vecmamma – gatavot ēst, uzklāt galdu arī svētku reizēs, adīt, šūt utt.

Arī Francis, dzīvojot laukos, jaunībā apguva daudzas amata prasmes gan lauksaimniecībā, gan dažādās amatniecības nozarēs. Tās noderēja dzīves laikā, kad vajadzēja pelnīt iztiku un rūpēties par ģimenes labklājību.

Tad jaunā ģimene pārcēlās uz dzīvi pilsētā. Francis strādāja Preiļu rajona Remontu un celtniecības pārvaldē, Jefrosinija ilgu laiku strādāja lina rūpnīcā un līdz pensijas vecuma sasniegšanai Preiļu namu pārvaldē par sētnieci.

Mauriņu ģimenē izaudzināti divi dēli – Viktors un Dainis. Jefrosinija ar Franci iemācījuši saviem bērniem tikpat lielu darba mīlestību, kāda ir pašiem. Ar savu apzinīgo darbu dēli ieguvuši kolēģu un vadības cieņu un atzinību.

Vecākais dēls Viktors dzīvo Līvānos un Līvānu stikla rūpnīcas darbības laikā bija atzīts stikla pūtējs, ļoti labs sava amata pratējs. Jaunākais dēls Dainis ar ģimeni Rīgā strādā celtniecībā. No pamatdarba brīvā laikā abi dēli apguvuši jaunus arodus. Bez problēmām izdodas salabot kādu vainu savām automašīnām, paveikt remontu dzīvokļos, jaunākais dēls iemācījies labot arī apavus.

Dainis ir nodibinājis ģimeni un kopā ar sievu audzina divus dēlus – Juri un Robertu. Mazdēli bieži brauc ciemos pie vecvecākiem un iepriecina viņus ar savu klātbūtni.

Jefrosinijas māsa Irina pastāstīja, ka abi jubilāri, būdami no dzimšanas nedzirdīgi, tomēr dzīves laikā iemācījušies ļoti daudz. Abiem jaunībā iemācīta zemes mīlestība, tāpēc arī tagad tiek kopts dārzs un izaudzēti dārzeņi gan pašu iztikai, gan cienastam. Brīvā laikā Francis ar interesi seko notikumiem sabiedrībā, valsts dzīvē un pasaulē. Visu mūžu aktīvi darbojas Nedzirdīgo biedrībā, vadot savu Preiļu grupu.

Īpaša šajā ģimenē ir pozitīvā gaisotne, cieņa citam pret citu, mirdzums acīs un cilvēku mīlestība, ko uzreiz var sajust. Lai kāzu jubilāriem laba veselība, daudz enerģijas un lai pietiek sirds siltuma un dāsnuma arī turpmāk!

TALSOS — ŠVARCI

 VALENTĪNA BĒRZIŅA, teksts un foto

Šogad Talsu dzimtsarakstu nodaļā Jānis un Marija Švarci tika godināti zelta kāzu atceres svinībās. Ceremonijā klāt bija radi un draugi ar ziediem un daudz laba vēlējumiem.

Viņi iepazīs pirms 50 gadiem ballē vecajā klubīnā Rīgā, Jāņa sētā 5. Draudzība turpinājās, pārauga dziļākās jūtās, līdz abi 1959. gadā apprecējās.

Un tā rokrokā Marija ar Jāni 40 gadus nodzīvoja Rīgā, bet pirms trim gadiem pārcēlās uz dzīvi Talsos, kur abi dzimuši. Viņi vēlējās būt tuvāk savam dēlam, palīdzēt nu jau mazmeitas dēliem. Viņiem ļoti patīk strādāt dārzā. Marija

apmeklē arī klubu Ventspilī un reizi mēnesi dodas uz Rīgu, uz dievkalpojumu baznīcā.

Vēlam zelta pārim gaišus turpmākos dzīves gadus, stipru veselību, enerģiju un dzīvesprieku, abiem kopā soļojot pa dzīvi!▲

Ieguldījums tavā nākotnē

LIEPĀJAS JAUNUMI

Latvijas 91. dzimšanas dienā liepājnieki biedrībā pulcējās, lai svinīgi to atzīmētu.

Pēc pasākuma organizatores Gundegas Paņko stāstījuma par Latviju kopīgi tika nodziedāta valsts himna, vēlāk skatītājus iepriecināja neliels koncerts.

21. novembrī liepājnieki atkal pulcējās kopā, lai spēkotos **prasmju konkursā „Vai tu zini?”** ar jautājumiem par Latviju. Divas dalībnieku grupas izvēlējās dziedāt valsts himnu, bet trešā izspēlēja ainu par to, kā radies Latvijas karogs.

Latvisko tradīciju pasākumā „Katrīnas un Andreji”

28. novembrī liepājnieki mainījās ar lomām: sievietes pārģērbās par vīriešiem un darīja vīriešu darbus; vīrieši pārtapa par sievietēm un gatavoja salātus. Saimniece Gundega nemitīgi skubināja dalībniekus uz darbu: sievietēm iedeva āmusus, naglas, dēlīšus, lai uztaisa mazu mājiņu sunīšiem un istabiņu ar gultu. Vislabāk savu vīrieša lomu notēloja Anita Dureika.

Sieviešu lomā mēģināja iejusties Māris Reiners un

Foto: Ieva Vilciņa

Guntis Dāvids, kuri darbojās ar kāpostiem, burkāniem, sīpoliem, papriku utt. Salāti izdevās varen garšīgi.

Visi izteica komplimentu Mārim, kurš bija iztaisījis par smuku supermeiteni ar gariem matiņiem, ļoti simpātisks savā lomā. Guntis gan sakautrējās un ātri taisījās vaļā no neierastajām drēbēm.

Vakars noritēja jaukā noskaņā ar jokiem un smiekliem.▲

Gundegas Paņko stāstījumu pierakstīja ZIGMĀRS UNGURS

SPORTA NOTIKUMI: KONGRESS, BASKETBOLS, PELDĒŠANA U.C.

 IVARS KALNIŅŠ, teksts un foto

2009. gads ir kongresu sērija nedzirdīgajiem. Notikuši gan LNJO, gan LNS kongress, un 21. novembrī noticis pēdējais – LNSF kongress. Pēc kārtējā LNSF darbības 4 gadu cikla pienāca brīdis atskatīties uz padarīto.

LNSF PREZIDENTS NENOMAINĀS

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas kongresā piedalījās 28 delegāti no 9 sporta klubiem – LNSF biedriem.

Uz šo nozīmīgo pasākumu bija ielūgti viesi: Latvijas Sporta federāciju padomes prezidents Andris Kalniņš un LNS viceprezidents Edgars Vorslovs. LSFP prezidents izteica pateicību par LNSF ieguldījumu Latvijas sportā, savukārt E. Vorslovs atzina, ka LNSF ļoti labi sadarbojas ar LNS.

Priecē arī tas, ka LNS Informācijas centrs aktīvi sekoja sportistu aktivitātēm Olimpiskajās spēlēs Taibejā.

Kongress izskatīja LNSF darbības

rezultātus 2005. – 2009. gadā, kā arī apstiprināja sagatavoto statūtu projektu.

Neizpalika arī vētrains debates. Izvērstākais jautājums bija par LNSF statusu Latvijas Paralimpiskajā komitejā (LPK). Iestāties vai ne – tāda bija diskusijas tēma. Tomēr delegāti nolēma saglabāt līdzšinējo LNSF statusu, kas nozīmē partnerattiecības bez jebkādam juridiskām saistībām.

Kongresa beigās notika izšķirošais notikums – LNSF valdes un revidentu vēlēšanas. Līdzšinējais prezidents V. Straziņš nebija plānojis turpināt darbu prezidenta amatā, taču pārējie divi izvirzītie kandidāti I. Kraze un A. Bergmanis atteicās kandidēt, tāpēc V. Straziņš piekrita atkārtoti kļūt par LNSF prezidentu. Valdes sastāvā iekļuva

R. Ozols (viceprezidents), K. Unte, I. Kraze un G. Beisons. Revidentu godā tika A. Osmanis un V. Mostovs.

Līdz šim LNSF prezidenta amatā V. Straziņš nepārtraukti aizvadījis jau 17 gadus, viņam nedzirdīgo sporta organizācija būs jāvada vēl nākamajos četrus gadus. Prezidents pēc atkārtotas ievēlēšanas atzina: „Pirmajos gados, kad mani ievēlēja, bija zināms satraukums, bet tagad vairs to nejutu. Īstās sajūtas vēl nevaru precīzi formulēt. Esmu jau pieradis pie šī darba, iespējams, veidojas rutīna, manuprāt, tas nav labi. Ja būtu cita vadība, tad varbūt būtu jaunas, interesantas idejas, ko realizēt nedzirdīgo sporta laukā. Tas būtu labāk...”

Pašreizējie valsts ekonomiskie apstākļi būtiski ietekmē LNSF finanses. Kādi ir vadītāja nākotnes nodomi? Viņš atklāja: „Mana izvirzītā prioritāte ir valsts politikas nostiprināšana nedzirdīgo sportā. Es paredzu, ka turpmākajos 2 – 3 gados varētu būt grūtības ar finansējumu, tā kā nedzirdīgajiem sportistiem nevajadzētu būvēt sapņu pils.”

LNSF valdē iekļuva arī visjaunākais kongresa dalībnieks – Kaspars Unte no kluba „Tālavas NS”. Viņu kā kandidātu ieteica pats prezidents. Kaspars šo negaidīto iznākumu komentēja šādi:

„Tas man bija pārsteigums, jo iepriekš nebiju iedomājies, ka man piedāvātu darbu valdē. Piekritu tāpēc, ka tādējādi vairāk varētu pievērsties nedzirdīgo sportam, īpaši jau basketbolam.

Es nebaidos no valdes locekļa pienākumiem, būs interesanti sekot sporta darbam, veicināt to un gūt vairāk informācijas, izmantojot dažādas iespējas...” ▲

„TĀLAVAS NS” BASKETBOLISTI STARPTAUTISKAJOS TURNĪROS

 IVARS KALNIŅŠ

Pēdējā laikā lielu aktivitāti parāda Valmieras kluba „Tālavas NS” basketbola komanda. Šogad šī komanda piedalījās Eiropas līmeņa turnīros gan Turcijā, gan Anglijā.

13. – 19. aprīlī kluba „Tālavas NS” basketbola komanda piedalījās basketbola turnīrā Stambulā, Turcijā. Spēlējot ar 5 komandām, tālavieši zaudēja itāliešiem un ieguva 2. vietu. Lai piedalītos šajā turnīrā, basketbolistiem pašiem nācās segt visus izdevumus, toties lielu prieku sagādāja Valmieras pilsētas dome, kura piešķīra līdzekļus sporta tērpu iegādei.

Tālavietis Aivis Grāvītis par iegūto otro vietu teica: „Turnīrā nebija īstu, kvalificētu tiesnešu, spēles tiesāja no malas pieaicināts

skolēns. Tomēr ar mūsu komandas spēli esam visnotaļ apmierināti.”

5. – 9. novembrī „Tālavas” komanda piedalījās Eiropas nedzirdīgo basketbola klubu kausa turnīrā Londonā, Anglijā. Šajā komandā spēlēja K. Unte, R. Epners, D. Liepiņš, D. Saldabolovs, K. Ķikurs, K. Platacis, kā arī lietuviešu spēlētāji: M. Mileikis, M. Spudys un L. Ciplys.

Šajā Eiropas mēroga turnīrā piedalījās 8 dažādu valstu klubu komandas: pa 2 no Anglijas un Vācijas, kā arī pa vienai komandai no Itālijas, Horvātijas, Francijas un Latvijas. Mūsu puīši pārspēja horvātus, vāciešus un angļus, nonākot finālā. Tajā mūsējie zaudēja Horvātijas klubam un ieguva otro vietu. Mūsu basketbolisti par iegūto 2. vietu ne īpaši priecājās, jo viņi cerēja iegūt 1. vietu.

Komandas aizsargs Raimonds Epners, izvērtējot rezultātu, atzina: „Starp spēlēm ar Horvātijas klubu mēs uzvarējām ar 78 : 46, bet finālspēlē ar to pašu klubu zaudējām. Viņi revanšējās, izmantojot precīzu spēles

tehniku, trenera padomus utt. Mūsu pirmā spēle ar Horvātiju bija ierakstīta viņu video. Horvāti izpētīja mūsu spēles tehniku un stilu, tas bija labs špikeris. Otrajā – finālspēlē mums nācās mainīt spēles tehniku, tas īsti neizdevās, līdz ar to ātri padevāmies. Bet mums bija mērķis iegūt pirmo vietu!”

Basketbola komandas kapteinis Kaspars Unte stāsta par dalību šajā turnīrā: „Mēs braucām uz citām valstīm gūt cīņu pieredzi. Tieši tāpēc mēs gribam sacensties ar citu klubu komandām. Eiropas kausa izcīnā ņēmām savā komandā trīs lietuviešus, jo daži mūsu labi spēlētāji nespēja finansiāli segt visas izmaksas.

Par 2. vietu nav pārāk liels prieks, jo šī vieta mums ir jau kādus piecus gadus. Starpsacensībās viss ok, bet finālā vienmēr kaut kas notiek nesakārtotas spēles tehnikas dēļ, traucē uztraukums... Varētu būt labāk, ja mums būtu savs treneris. Ceram arī nākotnē piedalīties tamlīdzīgos turnīros.”

*Turpinājumu lasiet
nākamajā lpp.*

Basketbolisti līdzdalību abās sacensībās apmaksāja no saviem līdzekļiem, paši arī visu noorganizēja, trenera līdzi nebija.

„Tālava NS” kluba vadītāja **Nadežda Jefremova** lepojas ar puīšu panākumiem un uzsvēra: „Prieks, ka zēni paši visu saorganizē, brauc un piedalās, tādējādi iznesot Latvijas un Tālavas vārdu pasaulē. Liels lepnums man par viņiem, jo arī bez trenera palīdzības viņi tik un tā spēj būt cienjami pretinieki basketbola laukumā. To viņi pierādījuši ne reizi vien un ne tikai Latvijā. Turklāt šajos finansiāli grūtajos apstākļos basketbolisti atrod iespēju paši segt

visus izdevumus. Tas ir vairāk nekā vienkārši apsvēkami. Mūsu puīšu panākumus vērojot, saprotu, ka galvenais ir gribēt un darīt visu iespējamo, lai sasniegtu savus mērķus, un tad jau arī viss izdosies.”

LNSF prezidents **Varis Strazdiņš** tālaviešu dalību starptautiskajos turnīros vērtē atzinīgi: „Priecē puīšu uzņēmība! Tas, ka „Tālavas” basketbola komanda pati spēja noorganizēt savu līdzdalību starptautiskajās sacensībās un iegūt 2. vietu Eiropas līmenī ir unikāls rezultāts. Šo puīšu ieguldījums ir tiešām liels, un atliek tikai izteikt vēlējumu – tā turpināt!” ▲

MŪSU JAUNIE PELDĒTĀJI NO POLIJAS ATVED 30 MEDAĻAS

INESE IMMURE, teksts un foto

21. – 22. novembrī Poznaņā (Polijā) notika 13. starptautiskās sacensības peldēšanā starp nedzirdīgo skolu komandām. Kopvērtējumā starp 8 komandām Latvija izcīnīja 1. vietu, iegūstot 30 medaļas – 11 zelta, 14 sudraba un 5 bronzas.

Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas peldēšanas treneris **Jevgēnijs Puhovs** (*attēlā*) ir ļoti gandarīts par šo uzvaru. Šoreiz tā bijusi īpaša – jo uz sacensībām Latvijas komanda aizbrauca pilnīgi jaunā sastāvā. Liels prieks arī tāpēc, ka uzvara gūta, neskatoties uz to, ka Polijas komandā startēja tādi spēcīgi peldētāji kā pasaules rekordists Davids Kufels un Arturs Pioro, kas olimpiskajās spēlēs Taipejā ieguva 2 medaļas. Starp citu, individuālajā vērtējumā A. Pioro 1. vieta un D. Kufelam 2. vieta.

Sacensības šoreiz tika rīkotas par godu Poznaņas nedzirdīgo skolas sporta kluba 15 gadu jubilejai un tajā piedalījās piecas komandas no Polijas, divas no Baltkrievijas un viena no Latvijas – Rīgas Nedzirdīgo skolas, kopā 46 peldētāji. Čūku gripas dēļ neieradās peldētāji no Ukrainas un Zviedrijas. Starp citu, Latvija nav izlaidusi nevienu sacensību reizi – piedalījusies visās 13.

Kopā tika izcīnītas 78 medaļas – 36 zēniem, 36 meitenēm un 6 stafetes medaļas. Katram rezultātam un katrai distancēi ir izstrādāta detalizēta punktu sistēma. Katrs sportists vienā dienā drīkstēja piedalīties tikai 2 izvēlētajās distancēs un stafetē. Pārējās distancēs varēja piedalīties ārpus konkursa.

Latviju šajās sacensībās pārstāvēja **Līva Vaivade, Zane Embrekte, Evija Veidmane, Džemma Kalna, Aleksejs Smirnovs, Kristaps Polis, Guntis Vicinskis, Edgars Ķuzis, Gatis Dirnēns, Sergejs Soklakovs, Reinis Fausts, Ivans Korziņins** un **Aleksandrs Jegorčonoks**, kuri savai komandai nopelnīja vislielāko punktu skaitu – 285. Poznaņas komanda ar 229 punktiem ierindojās 2. vietā un Minskas peldētāji 3. vietā (116 punkti).

Starp Poznaņas nedzirdīgo skolas sporta klubu un Rīgas Nedzirdīgo skolu izveidojusies ļoti cieša sadarbība. Katru gadu abas puses organizē sacensības peldēšanā, savukārt katru pavasari Poznaņa rīko sacikstes krosā un galda tenisā, bet rudenos Rīga – basketbolā un galda tenisā.

Šoreiz čūku gripas dēļ Latvija atcēla sacensības basketbolā un galda tenisā, kurām vajadzēja notikt Valmierā 27. – 29. novembrī. Tās ir pārceltas uz februāri. ▲

SPORTA ĪSZIŅAS

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas izlases sportistiem par sasniegumiem nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs valdība **piešķir prēmijas**: M. Grēņim par izcīnīto pirmo vietu tāllēkšanā – 4000 latu, L. Gailei par teikvondo izcīnīto otro vietu – 2000 latu un J. Smonam par izcīnīto 4. vietu trīssoļlēkšanā – 600 latu.

Naudas balvas saņēms arī M. Grēņiņa un J. Smona trenere M. Lūse (1150 Ls), L. Gailēs treneris J. Pavītols (500 Ls), kā arī sportistus apkalpojošais personāls: V. Strazdiņš (1000 Ls), I. Kraze (500 Ls), L. Kleina-Brūvere (150 Ls).

28. novembrī sporta klubs "Tālavas NS" pirmo reizi noorganizēja savas **šautriņu mešanas sacensības** Vidzemes Olimpiskajā centrā Valmierā.

Sievietēm 1. vietu ieguva V. Landrāte, otrajā vietā Z. Zaičenko, bet trešajā – S. Ščiglinska.

Vīriešu konkurencē 1. vietu izcīnīja A. Grāvītis, otro – E. Brižs, bet trešajā palika A. Smirnovs.

5. decembrī Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolā risinājās "SK Nedzirdīgo Sports" organizētās **sacensības galda tenisā komandām**. Piedalījās 8 komandas. Sacensību galvenais tiesnesis – V. Mostovs. Komanda NIKE (A. Jerčaks, M. Kuļikovs) ieguva 1. vietu, otrajā vietā komanda „72” (J. Immurs, O. Hlibovs), bet trešajā – NOKIA (A. Mālkalns, G. Vicinskis). Vienīgā sieviešu komanda DĀMAS (L. Vaivade un Dž. Kalne) izcīnīja 7. vietu.

Novembrī notika **minivolejbola turnīrs** jauktajām komandām, kuru organizēja „Nedzirdīgo Sports”. Piedalījās 5 komandas (komandā divi vīrieši un viena sieviete), tiesāja Juris Grundulis seniors. 1. vietu izcīnīja komanda NOKIA (G. Vicinskis, A. Mālkalns, L. Vaivade), otrajā – „SPARTAKS” (V. Jelžovs, H. Jonāns, K. Jasinska), bet trešajā „Nedzirdīgo Sports” (A. Bergmanis, V. Sala, E. Skudra).

*Materiālus sagatavoja
Zigmārs Ungurs*

JAUTRIE KONKURSI KULDĪGĀ

 ŽANETE ŠKAPARE

Aizsākoties Adventei, kuldīdznieki paspējuši noorganizēt divus gana jautrus konkursus: „Papīrs pārtop cepurēs” un „Trakās frizūras”.

Aprīnājami, ko tikai var pagatavot no papīra! Pirmajā acu uzmetienā pat šķiet, ka cepures nevis pagatavotas pašu rokām un no papīra, bet iegādātas smalkā veikalā. Novērtējiet paši.

Par labāko tika atzīta **Tatjanas Dāvidas** dāmu platmale. Publikas atzinību izpelnījās arī Valtera Gārņa kungu cilindrs – un Svetlanas Gārnes darinātā cepure. Balvas saņēma visi, jo katra cepure bija īpaša un skaista. Konkursa nobeigumā dalībnieki sēdās pie pašu klāta galda un baudīja Ligitas Liepiņas un Raimondas Tabakas pagatavoto ļoti gardo sāļo torti. **Frizūru konkurss** atklāja kuldīdzniekiem sen zināmo – mums ir „zelta rokas”, ar kurām protam daudz ko un, lūk, jaunums – starp mums ir daudz lielisku friziermeistaru. Lai arī konkursa nosaukums vedināja uz domām, ka nu tik būs kaut kas traks, taču izrādījās, ka lielākā daļa veidojusi ļoti elegantas frizūras. Pirmās vietas ieguvējs **Valters Gārnis** bija veicis drosmīgu matu un bārdas griezumu.

Jauka bija arī Zanetes Škapares veidotā frizūra meitai Simonai, bet trešo vietu ieguva Ligitas Liepiņas piedāvājums. Arī šoreiz balvas piešķīra visiem friziermeistariem, kā teica galvenais žūrijas pārstāvis Juris Ozoliņš – tas par uzdrīkstēšanos un izdomu. Biedrībā iesācies

Ziemassvētku gaidīšanas laiks, tiek dekorētas telpas, aizdegta svečītes lielajā Adventes vainagā, drīz tiks rotāta eglīte un, skat, – svētki jau klāt! **Lai tie jauki un sniegbalti visiem „Kopsolī” darbiniekiem un lasītājiem!**
To novēl kuldīdznieki!

Foto: L. Liepiņa

PRĀTA SPĒLE NR. 9

Sveicināti! Astotajā kārtā saņemtas 9 atbildes ar šādiem rezultātiem. L. Pauniņa, A. Nikiforovs, A. Krasnovska – 16p.; I. Palīce, J. Ozoliņš, V. Pūce, G. Kārklīšs – 14p.; G. Skvarnavics – 12p.; J. Bočkāne – 11p..

Pareizās atbildes: afēra, ausaine, sirēna, saloni, maca, Saūda Arābijā, Anglijā, redzes pasliktināšanās un aklums, nē, zilonis.

Lūdzam atbildes sūtīt līdz 10. janvārim. "KS" 1. nr. publicēsim galīgos rezultātus. Saraujiet!

1. Pagaidu nauda (1 p.)

1 2 3 4

2. Smilšu jūra (1 p.)

5 6 7 8

3. Rupjš joks (1 p.)

9 4 6 8 8

4. Dzejas rindu kopa (1 p.)

10 4 3 11 8

5. Krūmu ķirbis (1 p.)

12 4 1 4 13 14 8

6. Pasaules lielākā terorisma sponsore (2p.)

a. AAE

b. Saūda Arābija

c. Afganistāna

d. Irāna

7. 45% ienākumu Norvēģijas

budžetam dod energoresursu eksports, bet Krievijā- .... (2p.)

a. 40%; b. 50%; c. 70%; d. 90%

8. Tulkojumā no latīņu valodas ministrs nozīmē .... (2p.)

a. tautas sargs

b. kalps

c. godavīrs

d. uzvarētājs

9. Vai ģenētiski pārveidotā pārtika kaitē veselībai? (2p.)

a. Jā; b. Nē

10. Nosauc dzīvnieku, kurš nevar iet atmuguriski? (3p.)

— E ———

NEAIZMIRSTIET, PASTEIDZĪETIES!

Lai saņemtu "Kopsolī" janvāra numuru, tas Latvijas Pastā jāpasūta līdz 25. decembrim. Bet, lai saņemtu to biedrības redakcijā utt. – līdz 2010. gada 10. janvārim. Arī pēc tam visu gadu varat "Kopsolī" pasūtīt gan pastā, gan uz vietas redakcijā un biedrības.

IEPAZĪŠANĀS

Vēlos iepazīties ar kārtīgu vīrieti (55–62) bez kaitīgiem ieradumiem. Vēstules lūdz rakstīt krievu valodā.

Adresēt: "Smaidīgai"

Smiltenes Nedzirdīgo biedrība

Gaujas iela 28

Smiltene

LV - 4729

PATEICĪBA

Personīgi manā un ģimenes vārdā liels un sirsnīgs paldies LNS prezidentam A.Pavlinam, LNSF prezidentam V.Strazdiņam, k/c "Rītausma" direktorei M.Piterniecei, tulcei J.Gromai, Rīgas RBpriekšsēdētājas vietniecei V.Kamarei, radiem, draugiem un visiem, kuri bija kopā ar mums un dalīja bēdu smagumu, pēdējā ceļā pavadot mūsu mīlo ARVĪDU JĀNKALNU.

Sērojošā sieva Ona un dēli, vedeklas, mazdēli, mazmeita un mazmazmeitiņa

LĪDZJŪTĪBAS

+

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Vladimiram Grenevicam un tuviniekiem, savu māti smiltajā guldot.

Ventspils RB biedri

+

Visdziļākā līdzjūtība tuviniekiem,

JĀNI PLISKU mūžībā aizvadot.

NOK "Zaļā paparde" kolektīvs

+

Kuldīgas RB biedri izsaka līdzjūtību Lidijai Barkovskai un Vicinsku ģimenei sakarā ar **VACLAVA BARKOVSKA** aiziešanu aizsaulē.

SĒRU VĒSTIS

† Dzilās sērās paziņojam, ka mūžībā aizgājuši Liepājas reģionālās biedrības biedri - dzīvesbiedri.

EDGARS LŪKS

1931. 9.XII - 2009. 10.X

IRĒNA LŪKA

1926.10. III - 2009. 12.X.

+

Mūžībā aizgājusi mūsu biedre **MARIJA ŠĶIRMANTE** (1919. 21. XII - 2009. 23. XI)

Rīgas biedrība